

הבינלאומי

דוח על הסיכונים
גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים
ליום 30 בספטמבר 2024

מאפיין

תוכן עניינים

עמוד	
4	חלק 1 - כללי
8	חלק 2 - יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון
9	סיכונים מובילים ומתפתחים
14	הון ומינוף
14	חלק 3 הרכב ההון
20	חלק 4 - יחס המינוף
22	סיכון אשראי
22	חלק 5 - סיכון אשראי
35	חלק 5 א - סיכון אשראי של צד נגדי
39	סיכון שוק
39	חלק 6 - סיכון שוק
40	חלק 6 א - סיכון ריבית בתיק הבנקאי (IRRBB) ובתיק למסחר
47	סיכון נזילות
47	חלק 7 - סיכון נזילות

רשימת הטבלאות

עמוד	
8	יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)
13	סקירת נכסי סיכון משוקללים (OV1)
16	הרכב ההון הפיקוחי (CC1)
20	יחס המינוף (LR1) (LR2)
22	מידע נוסף על על פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה
25	איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)
26	שיטות להפחתת סיכון אשראי (CR3)
27	הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון (CR5)
29	סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק
31	סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור וללא נגזרים) בישראל
32	נתונים על הלוואות לדיור
34	התפלגות סיכון האשראי לציבור בענף הבינוי והנדל"ן בישראל
35	ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)
36	הקצאת הון בגין התאמת שערון לסיכון אשראי (CCR2) (CVA) במיליוני ש"ח
36	הגישה הסטנדרטית - חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי תיק פיקוחי ומשקלות סיכון (CCR3)
37	הרכב הביטחון בגין חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) (CCR5)
39	סיכון שוק בשיטה הסטנדרטית (MR1)
41	שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות המאוחדות שלו
42	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
44	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית
45	מידע נוסף על חשיפה לשינויים בשערי הריבית
48	יחס כיסוי הנזילות (LIQ1)
51	יחס מימון יציב נטו (NSFR)
54	הרכב הנכסים הנזילים באיכות גבוהה

חלק 1 - כללי

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים בבנק ישראל והנחיותיו, נדרשים תאגידים בנקאיים לפרסם דוח מפורט על הסיכונים ואופן ניהולם באתר האינטרנט שלהם, שיקלול מידע משמעותי כמותי ואיכותי לפי דרישות הגילוי של באזל ודרישות גילוי על סיכונים המבוססות על מקורות אחרים, לרבות דרישות גילוי שפורסמו על ידי הפורום ליציבות פיננסית (FSF) ודרישות גילוי שפורסמו על ידי הועדה ליציבות פיננסית (Financial Stability Board). לצורך השלמת הגילוי יש לעיין בדוח זה ביחד עם הדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2023 ויחד עם הדוח הכספי, ובכלל זה עם פרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה, שמתפרסם לציבור. הדוח הרבעוני הינו מצומצם משמעותית בהתאם להנחיות בהוראה לגבי דרישות הגילוי הכמותיות והאיכותיות.

מדיניות גילוי

קבוצת הבינלאומי התוותה מדיניות גילוי למידע שנדרש לפי הוראה 651 של בנק ישראל, שאושרה על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון. עקרונות המדיניות קובעים תהליך לבחינת נאותות הגילויים, שנגזרים ממנה, בין היתר, קריטריונים איכותיים ופרמטרים כמותיים המסייעים לבחון כי הוצפו וטופלו באופן נאות כל הגילויים המהותיים הנדרשים, באופן שיביא לידיעת משתמשי הדוחות את כל המידע המהותי על פרופיל הסיכון של הבנק והקבוצה ודרכי ניהול הסיכונים. בנוסף, מעוגנות במדיניות הבקורות הפנימיות והנהלים למתן גילוי למידע זה.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי-התממשות ההערכות. לעניין זה ראו גם ההסתייגות בפסקת הרקע להלן, ובעיקר בעניין מלחמת "חרבות ברזל".

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "יעד", "תחזית", "הערכה", "אומדן", "תרחיש", "חזוי", "צפוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "יכול", "יתכן", "ייהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר עשויים שלא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי כתוצאה, בין היתר, מהגורמים המפורטים לעיל או כתוצאה מהתממשות אחד או יותר מגורמי הסיכון המפורטים בפרק טבלת גורמי הסיכון בדוח על הסיכונים לשנת 2023 או פרק סקירת הסיכונים בדוחות הכספיים לשנת 2023.

המידע המוצג בדוח זה נסמך, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר ונתוני בנק ישראל, וכן על מידע פומבי שנמסר על ידי גורמים שונים, הפעילים והקשורים לשוקי ההון והכספים, או כאלה המשפיעים על שווקים אלה.

תחולת היישום

הקבוצה הבנקאית הכפופה לתחולת היישום כוללת:
הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ - החברה האם.
בנק מסד בע"מ - חברת בת של הבנק הבינלאומי.

לא קיימים איסורים או מגבלות משמעותיות אחרות כלשהן על העברת כספים או הון פיקוחי בתוך הקבוצה, מעבר למגבלות הכלליות החלות על ביצוע עסקאות מכל סוג כל עוד הבנק שומר על יחס ההון המזערי הנדרש ממנו על פי הדין. יצוין כי העברת כספים שאינם הון פיקוחי לחברות בנות, כפופה לנב"ת 312 - עסקאות עם אנשים קשורים ונב"ת 313 - מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
העברת כספים לבנק בדרך של דיבידנד כפופה לעמידה במגבלות של חלוקת דיבידנד על פי חוק החברות ונב"ת 331, והעברת כספים לבנק בדרך שאינה דיבידנד כפופה למגבלות נב"ת 312.

כללי

פעילותה של הקבוצה מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים בהם הינם: סיכוני האשראי, לרבות ריכוזיות (ענפי משק ולווים), סיכוני שוק, כאשר העיקרי בהם הינו סיכון הרבית, סיכוני נזילות, סיכונים תפעוליים, לרבות סיכון סייבר ואבטחת מידע וסיכון טכנולוגיות המידע, סיכון ציות ואיסור הלבנת הון, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי, סיכון חקיקה ורגולציה, סיכון מוניטין וסיכון מודלים.
פרוט לגבי תיאור פרופיל הסיכון של התאגיד הבנקאי ודרכי ניהולו ראו בדוח על הסיכונים לשנת 2023.
על פרישות ומינויים של מנהלי סיכונים מסויימים בשנת 2024, ראו פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה וסעיף פרישות ומינויים בפרק מממשל תאגידי ליום 30 בספטמבר 2024.

רקע

דוח הסיכונים נערך על רקע התפתחויות שונות בסביבת המאקרו, הנגזרות בין היתר ממלחמת חרבות ברזל, כפי שיפורט בהמשך, המשפיעות על הסביבה הכלכלית והעסקית שבה פועל הבנק. ברבעון השלישי של השנה נמשכה סביבת האינפלציה הגבוהה, וסביבת הרבית הגבוהה.

מלחמת "חרבות ברזל"

במהלך חודש אוקטובר 2024, פרסמה חטיבת המחקר של בנק ישראל את התחזית המעודכנת לכלכלת ישראל. תחזית זו ממשיכה להיות מושפעת באופן ישיר ממלחמת "חרבות ברזל". התחזית מתבססת על כך, שהיקף הלחימה בגזרות השונות יישאר ברמתו הנוכחית. הנחות אלו הינן ההערכות המעודכנות של בנק ישראל, אך חשוב לציין, שהתחזית שמתפרסמות בשנה האחרונה ממשיכות להתאפיין ברמה גבוהה של חוסר ודאות.
במקביל להתמשכות המלחמה, חטיבת המחקר של בנק ישראל עדכנה בחודש אוקטובר האחרון, את תחזית הצמיחה עבור השנים 2024-2025 כלפי מטה. כעת, הצפי הוא כי התוצר במשק יצמח בשיעור של 0.5% בשנת 2024 וב-3.8% בשנת 2025. בפרסום הקודם, מחודש יולי, עמדה תחזית הצמיחה על 1.5%-1.5% בשנת 2024 ובשנת 2025, בהתאמה. עדכון תחזית הצמיחה כלפי מטה בוצע עקב נתוני צמיחה נמוכים מהצפי, שפורסמו עבור החציון הראשון של שנת 2024 ומהשפעות ההסלמה הביטחונית על הכלכלה.

למרות המדד השלילי שפורסם לאחרונה עבור חודש ספטמבר, המגמה בחודשים האחרונים הצביעה על עלייה בלחצים האינפלציוניים. להערכת בנק ישראל, שיעור האינפלציה במהלך שנת 2024 צפוי לעמוד על 3.8%, לעומת 3.0% בתחזית יולי ובשנת 2025 האינפלציה צפויה לעמוד על 2.8%, בדומה לתחזית יולי האחרונה.

בנק ישראל הוריד את הרבית בחודש ינואר האחרון ב-0.25%, לרמה של 4.5% ומאז, הרבית נשארה ללא שינוי. בדומה להחלטות בנק ישראל ברבעונים האחרונים, גם בהחלטה האחרונה בחודש אוקטובר, בחרה הוועדה המוניתרית בעמדה מוניתרית שמרנית, כאשר המסר שלה היה של יציבות ממושכת בגובה הרבית בתרחיש הבסיסי ופוטנציאל להעלאת הרבית בתרחיש שבו תימשך העלייה בסביבת האינפלציה. החלטת בנק ישראל מגיעה על רקע ההרעה במצב הגיאופוליטי והביטחוני וכן החשש מהתגברותם של לחצים אינפלציוניים בשנה הקרובה.

תחזית בנק ישראל לשנת 2024, צופה שהגירעון בתקציב הממשלה בשנים 2024 ו-2025 צפוי להסתכם ב-7.5% וב-4.9% תוצר בהתאמה. על פי תחזית זו, יחס החוב תוצר יעלה לרמה של 68% בשנת 2024 ול-69% בשנת 2025. בהשוואה לתחזית הקודמת מחודש יולי, התחזית הנוכחית מגלמת עדכון כלפי מעלה של 0.5% תוצר בתחזית להוצאות הביטחון, בגין הלחימה המתמשכת.

האירועים הביטחוניים והגיאופוליטיים ימשיכו ללוות את המשק גם ברבעונים הקרובים. להתמתנותם או התגברותם, תהיה השפעה ישירה על שער החליפין של השקל מול הדולר.

מתחילת הרבעון השלישי של השנה, סוכנויות הדירוג הבינלאומיות Moody's, S&P ו-Fitch הורידו את דירוג האשראי של מדינת ישראל. ראשית, בחודש אוגוסט הודיעה סוכנות Fitch על הורדת דירוג האשראי של ישראל מרמה של A+ לרמה של A עם תחזית דירוג שלילית. לטענת Fitch, דירוג האשראי הופחת בשל התמשכות והתרחבות המלחמה, שמביאה עמה עלייה בסיכונים הגיאופוליטיים ואי יציבות באזור.

בסוף חודש ספטמבר הודיעה Moody's על הורדת דירוג האשראי של ישראל בשתי דרגות, מרמה של A2 לרמה של Baa1. כמו כן, הסוכנות השאירה את תחזית הדירוג על מצב שלילי. הורדת דירוג זו הינה הפעם השנייה שבה Moody's מורידה את הדירוג של ישראל בשנת 2024. הפעם הראשונה היתה בחודש פברואר אז החליטה Moody's להוריד את דירוגה של ישראל בדרגה אחת, מרמה של A1 לרמה של A2. לדברי Moody's, ההורדה האחרונה בשתי דרגות משקפת את הסיכון הגיאופוליטי שהתגבר באופן משמעותי.

בתחילת חודש אוקטובר, הורידה S&P את דירוגה של ישראל מרמה של A+ לרמה של A ותחזית הדירוג נותרה על מצב שלילי. גם במקרה של S&P מדובר בהורדת דירוג שנייה אותה מבצעת הסוכנות על ישראל מתחילת שנת 2024. ההורדה הראשונה בוצעה בחודש אפריל השנה, אז הורידה הסוכנות את הדירוג מרמה של AA- לרמה של A+.

ההורדה האחרונה מגיעה מאחר שב-S&P מביעים חשש מהידרדרות המצב הפיסקלי של ישראל. חוזה ה-CDS לחמש שנים על ישראל, חוזים המספקים ביטוח כנגד חדלות פירעון של מדינה, נסחרים כעת ברמות של מעל 130 נקודות בסיס. הרמות כעת, משקפות ירידה והתייבשות מול רמות השיא שנצפו בתחילת חודש אוקטובר, אז עמדה הרמה על מעל 165 נקודות בסיס. חשוב לציין שעדיין מדובר ברמות הגבוהות משמעותית מעל הממוצע הרב שנתי ההיסטורי של ישראל, של כ-60 עד 70 נקודות בסיס.

לפרטים נוספים בדבר ההתפתחויות הכלכליות במשק, ראו פרק התפתחויות כלכליות עיקריות בדו"ח הדירקטוריון וההנהלה ליום 30 בספטמבר 2024.

עם פרוץ המלחמה ועל מנת להקל על לקוחות הבנק את ההתמודדות עם קשיי המלחמה והשלכותיה, נקט הבנק בסדרה של הקלות משמעותיות, הן במסגרת הוראת השעה שפורסמה על ידי הפיקוח על הבנקים (כמפורט בהמשך), והן בהקלות נוספות שכללו הרחבת ההטבות לאוכלוסיות שונות, בכללן כוחות הביטחון ואנשי קבע.

על רקע המלחמה, פרסם בנק ישראל את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 251 - התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם מלחמת "חרבות ברזל" (הוראת שעה), במסגרתה ניתנו הקלות שונות שגיבש הפיקוח על הבנקים, על מנת לסייע למערכת הבנקאית וללקוחותיה להתמודד עם אתגרי המצב. לפרטים בעניין הוראה זו והוראות רגולטוריות נוספות, ראה חקיקה ויוזמות רגולטוריות, לפרק ממשל תאגידי בדוחות הכספיים.

בנוסף, ביום 15 באוקטובר 2023, פרסם הפיקוח על הבנקים מתווה סיוע רוחבי ללקוחות, שגובש בשיתוף המערכת הבנקאית (להלן - "המתווה הבסיסי"), הכולל הקלות בתחומי האשראי והעמלות ללקוחות "המעגל הראשון" (המתגוררים ופועלים בטווח של 30 ק"מ מרצועת עזה, אזרחים שפונו מבתם על ידי גורם רשמי, מגויסי מילואים בצו 8 ובעלי קרבה ראשונה לחללי המלחמה, לחטופים או לנעדרים).

ביום 8 בנובמבר 2023, הודיע בנק ישראל על הרחבת לקוחות "המעגל הראשון" במתווה, על ידי הכללת האוכלוסייה המתגוררת ביישובי צפון הארץ, או בעלי עסק ביישובי הצפון, אשר פונו על ידי גורם רשמי, נכון לתאריך 7 בנובמבר 2023, והמתגוררים באחד מהיישובים המופיעים ברשימות המפורסמות באתר בנק ישראל.

ביום 17 בדצמבר 2023, הודיע בנק ישראל על הארכת המתווה הבסיסי בשלושה חודשים נוספים, החל מיום 1 בינואר 2024, בשינויים מסוימים, שעיקרם הרחבת האוכלוסיות הכלולות במתווה.

ביום 4 במרס 2024, הודיע בנק ישראל על הארכת המתווה בשלושה חודשים נוספים, החל מיום 1 באפריל 2024, בשינויים מסוימים, שעיקרם הרחבת האוכלוסיות הכלולות במתווה והרחבת ההטבות לאוכלוסיית משרתי המילואים.

ביום 23 ליוני 2024 הודיע בנק ישראל על הארכת המתווה בשלושה חודשים נוספים, החל מיום 1 ביולי 2024. התקופה להגשת בקשות לדחיית הלוואות הוארכה לתקופה כאמור, ונקבע כי תקופת הדחייה המצטברת המקסימלית במסגרת המתווה תהיה 9 חודשים (כאשר בקשות לתקופה ארוכה יותר תיבחנה לגופן). הוארכו ההקלות בעמלת ומסגרת אשראי ללקוחות "המעגל הראשון" וניתנו הקלות נוספות לבעלי עסקים.

ביום 22 בספטמבר 2024, הודיע בנק ישראל על הארכת המתווה בשלושה חודשים נוספים, החל מיום 1 באוקטובר 2024. בוצעה התאמה באוכלוסיות "המעגל הראשון" ביחס לתושבי הדרום. ההקלות תינתנה לאוכלוסייה המתגוררת או בעלת עסק בטווח של עד 7 ק"מ מרצועת עזה (במקום עד 30 ק"מ). התקופה להגשת בקשות לדחיית הלוואות הוארכה לתקופה כאמור, אך תקופת הדחייה המצטברת המקסימלית נותרה 9 חודשים לכל הלוואה (כאשר בקשות לתקופה ארוכה יותר תיבחנה לגופן). על אף האמור, תתאפשר דחיית תשלומי הלוואות ומשכנתאות לתקופה מצטברת של 12 חודשים לאוכלוסייה המתגוררת או בעלת עסק באחד מיישובי הצפון שפונו על ידי גורם רשמי נכון לתאריך 7 לנובמבר 2023 ואוכלוסייה שמתגוררת באחד מיישובי הצפון אשר התקבלה החלטת ממשלה לפנותם אך טרם פונו בפועל, בהתאם לרשימה באתר בנק ישראל, ולחיילי מילואים הנמצאים בשירות פעיל בתקופת המתווה המעודכן, קרי בין התאריכים 1 באוקטובר 2024 ל-31 בדצמבר 2024. כמו כן, הוארך הפטור ללקוחות "המעגל הראשון" ממרבית העמלות המשמשות לניהול השוטף של חשבון העו"ש ומרבית על יתרות חובה בחשבון עו"ש של משקי בית עד לסכום של 10,000 ש"ח, בתנאי שערב פרסום ההודעה על הארכת המתווה עמד חשבונם ביתרת חובה.

לפרטים והרחבה בדבר המתווה ראה פסקת "השפעת מלחמת חרבות ברזל" בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 30 בספטמבר 2024.

הבנק מיישם את המתווה ואת כל הנחיות בנק ישראל, בעניין ההיערכות למתן שירותים בנקאיים בתקופת המלחמה, תוך שמירה על עיקרון ההוגנות כלפי הלקוחות וממשיך לנטר את מצב הלווים.

בנוסף למתווה הבסיסי כאמור, הבנק נקט שורה של צעדים נוספים על מנת לסייע ללקוחותיו. ללקוחות בעוטף עזה (בטווח של עד 7 ק"מ מהגבול) ניתנו הטבות ובכללן, פטור משלושה תשלומי משכנתא ללקוחות בעלי נכס משועבד שנמצא בעוטף ומתן הלוואות עד סכום של 20 אלף ש"ח ללא רבית והצמדה, לתקופה של שנתיים. כמו כן, ניתנו הטבות במשכנתאות לאנשי קבע בדומה למתווה הבסיסי כאמור. הוקמו שתי קרנות ייעודיות, האחת למשרתי קבע והשנייה למשרתי המילואים, על סך 100 מיליון ש"ח כל אחת, למתן הלוואות ללא רבית, לתקופה של שנה.

הנהלת הבנק והדירקטוריון מקיימים מעקב שוטף אחר הנושאים והסיכונים הנובעים מהמלחמה, השלכותיה והשפעותיה הפיננסיות על הבנק ובכלל זה ההשפעות על הסיכונים השונים. בין היתר נבחנים: ההשפעות על לקוחות שעשויים להיות מושפעים יותר מהמלחמה, התנודתיות בשווקים וההשפעות על סיכוני האשראי, הנוסטרו והנזילות, היבטי המשכיות עסקית, פעילות חדרי עסקאות, סיכוני סייבר, מודלים, ציות, הלבנת הון ומימון טרור ועוד.

יצוין כי בנושא סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור, מצב המלחמה דורש עירנות מוגברת מצד הבנק על מנת למנוע ניצול לרעה של המשבר למטרות הלבנת הון ומימון טרור. מחלקת הציות של הבנק, מבצעת בקורות, בדגש על איתור "אורות אדומים" העולים בהקשר לפעילות חשודה בנושאים הקשורים בציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור.

כמו כן, בנושא סיכון סייבר, המלחמה הובילה לעלייה בניסיונות התקיפה על ארגונים בארץ, כולל תקיפות מניעת שירות (DDOS) וכן עלייה בהונאות בשילוב הנדסה חברתית. החשיפה להתממשות אירוע סייבר עולה, בין היתר, כתוצאה משימוש גובר של לקוחות בערוצים דיגיטליים והמשך עבודה מרחוק של עובדים וספקים. הבנק נוקט באופן שוטף, בצעדים למזעור הסיכונים, לרבות פתרונות גישה מרחוק, הגברת ניטור, חיזוק ושיפור מנגנוני הגנה והעלאת מודעות העובדים, בהתאם להתפתחות האיומים.

במסגרת השמירה על ההמשכיות העסקית, נקט הבנק בשורה של צעדים, בין היתר, קיום ישיבות יעודיות בעקבות מצב החירום, העברת עובדים לעבודה מרחוק, הפעלת סניף נייד ועוד. הבנק בוחן את המצב באופן שוטף ומבצע התאמות בפעילות בהתאם לנדרש וכן נערך לתרחישים נוספים של הסלמת המלחמה.

לא ניתן להעריך את מלוא השפעות המלחמה על הבנק ולקוחותיו וזאת בשל אי ודאות בקשר עם משך המלחמה, היקפה, התפשטותה לזירות נוספות ככל שתהיה, וכן אי ודאות באשר להשפעות הנגזרות על הפעילות המשקית, מגמות בשוקי ההון וצעדים פיננסיים שונים שיינקטו על ידי הממשלה, בנק ישראל ורגולטורים נוספים.

לפרטים נוספים ראו בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 30 בספטמבר 2024.

חלק 2 - יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון

יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)

על בסיס מאוחד ליום:					
ה	ד	ג	ב	א	
30.09.23	31.12.23	31.03.24	30.06.24	30.09.24	
הון זמין (במיליוני ש"ח) (*)					
11,813	12,292	12,567	12,834	13,288	1 הון עצמי רובד 1
11,758	12,244	12,534	12,805	13,262	א1 הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר (4)
11,813	12,292	12,567	12,834	13,288	2 הון רובד 1
11,758	12,244	12,534	12,805	13,262	א2 הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר (4)
15,387	15,861	15,939	15,872	16,055	3 הון כולל
15,332	15,813	15,906	15,843	16,029	א3 הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר (4)
נכסי סיכון משוקללים (במיליוני ש"ח)					
109,001	108,299	106,684	113,146	116,458	4 סך הכל נכסי סיכון משוקללים (RWA)
יחסי הלימות הון (באחוזים), לפי הוראות המפקח על הבנקים (*)					
10.84%	11.35%	11.78%	11.34%	11.41%	5 יחס הון עצמי רובד 1
10.79%	11.31%	11.75%	11.32%	11.39%	א5 יחס הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
10.84%	11.35%	11.78%	(5) 11.34%	11.41%	6 יחס הון רובד 1
10.79%	11.31%	11.75%	11.32%	11.39%	א6 יחס הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
14.12%	14.65%	14.94%	(5) 14.03%	13.79%	7 יחס הון כולל
14.07%	14.61%	14.91%	14.01%	13.77%	א7 יחס הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר
9.24%	9.24%	9.25%	9.24%	9.23%	א11 יחס הון עצמי רובד 1 הנדרש ע"י המפקח על הבנקים (1)
1.60%	2.11%	2.53%	2.10%	2.18%	א12 יחס הון עצמי רובד 1 זמין, מעבר לנדרש ע"י המפקח על הבנקים
יחס המינוף, לפי הוראות המפקח על הבנקים (2)					
223,064	233,669	238,424	246,832	257,069	13 סך החשיפות (במיליוני ש"ח)
5.30%	5.26%	5.27%	5.20%	5.17%	14 יחס המינוף (באחוזים)
5.27%	5.24%	5.26%	5.19%	5.16%	א14 יחס המינוף, לפני השפעת הוראות מעבר (באחוזים) (4)
יחס כיסוי נדילות, לפי הוראות המפקח על הבנקים (3)					
69,310	76,328	87,102	92,983	91,930	15 סך הכל נכסים נדילים באיכות גבוהה
48,960	48,942	54,115	54,213	53,894	16 סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
142%	156%	161%	172%	171%	17 יחס כיסוי נדילות (באחוזים)
יחס מימון יציב נטו, לפי הוראות המפקח על הבנקים					
123,940	128,762	130,362	133,163	131,137	18 סך הכל מימון יציב זמין
89,745	88,062	86,951	89,506	92,041	19 סך הכל מימון יציב נדרש
138%	146%	150%	149%	142%	20 יחס מימון יציב נטו (באחוזים)

(*) הון, יחסי הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ויחס מינוף הינם לאחר השפעת התאמות בגין מהלכי התייעלות תפעולית - ר' באור 8 בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2024.
 (1) ככלל יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס הון הכולל הנדרש הינם 9% ו 12.5%, כאשר ליחס הון עצמי רובד 1 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. עם זאת, בהתאם להוראות שעה בדבר התאמות לניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה, לא חלה דרישת הון נוספת בשיעור של 1% על הלוואות לדיור למטרת מגורים שהועמדו החל מתחילת תוקפה של הוראת השעה (19 במרס 2020) ועד 30 בספטמבר 2021, ועל הלוואות לדיור לכל מטרה שהועמדו החל מיום 19 במרס 2020.

(2) ר' חלק 4 להלן להרחבה בנושא יחס המינוף.

(3) ר' חלק 7 להלן להרחבה בנושא יחס כיסוי נדילות.

(4) לפני השפעת הוראות המעבר, ולפני השפעת התאמות בגין תכנית ההתייעלות.

(5) הורדת הדירוג הביאה לירידה של 0.21%-0.26% ביחס הון רובד 1 וביחס ההון הכולל, בהתאמה.

סיכונים מובילים ומתפתחים

סיכונים מובילים ומתפתחים נגזרים מסביבת הפעילות העסקית של הבנק, וכוללים גם סיכונים שעשויים להיווצר בתחומים חדשים, או מוקדי סיכון חדשים בתחומים קיימים, שנגזרים, בין היתר, מתמורות בסביבה שמשיפה על תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות סביבה רגולטורית, בטחונית, תחרותית, דיגיטלית ועוד.

להלן פרטים בדבר הסיכונים המובילים והמתפתחים העיקריים:

1. סיכון מאקרו כלכלי - התוצאות העסקיות של המערכת הבנקאית בישראל ושל הבנק כחלק ממנה, מושפעות באופן ישיר מהמצב הכלכלי בישראל ובעולם. הרעה בתנאים הכלכליים (לרבות שינויי ריבית, מטבע, אינפלציה ועוד) המושפעים גם מהתנאים הפוליטיים והביטחוניים, עלולה להביא לפגיעה בהכנסות קבוצת הבנק, לגידול בהיקף החובות הבעייתיים ולהשפעה לרעה על תוצאות הקבוצה.

רמת סיכון המאקרו כלכלי ממשיכה להיות גבוהה על רקע רמות האינפלציה והרביית הגבוהות, התמשכות המלחמה המכבידה על פעילות המשק, בין היתר גורמת לשיבושים בענפי פעילות משמעותיים, כגון ענפי הנדל"ן, תיירות ושרותי הארחה ופנאי. משפיעה לרעה על מצב הלווים במשק, וכן באה לידי ביטוי בהגדלת הוצאות הממשלה והעמקת הגרעון הממשלתי.

ככל שהמלחמה תימשך היא עלולה לגרום לעלייה בשיעור האבטלה, ירידה מסוימת ברמת החיים בישראל ושינויים בהרגלי הצריכה שיכולים לבוא לידי ביטוי, בין היתר, בירידה בהיקף הפעילות בכרטיסי אשראי, תנודתיות בשוק ההון ובשערי החליפין ועוד.

ההשלכות כאמור, עשויות להשפיע על הפעילות העסקית של הבנק, הכנסות קבוצת הבנק, להגדיל את היקף החובות הבעייתיים וכתוצאה מכך להשפיע לרעה על הרווחיות, ההון, ועל תוצאות הקבוצה.

בנוסף, קיימת אי וודאות בשווקים הפיננסיים בגין השפעותיה האפשריות של המלחמה והשפעת הפחתות דירוג אשראי נוספות של מדינת ישראל על ידי סוכנות הדירוג הבינלאומיות, כמפורט בסעיף "חרבות ברזל" בפסקת הרקע לעיל.

לפרטים נוספים, ראו פרק התפתחויות כלכליות עיקריות בדו"ח הדירקטוריון וההנהלה ליום 30 בספטמבר 2024.

ההתפתחויות שתוארו, משפיעות על סביבת הסיכון, ועלולות לגרום לעלייה ברמת הסיכונים השונים, כגון, נזילות, אשראי, שוק, הלבנת הון, סייבר, המשכיות עסקית ועוד. הבנק עוקב באופן הדוק אחר ההתפתחויות, מצב המאקרו וההשפעות על הבנק. בין היתר נבחנים: ההשפעות על לקוחות הבנק בגין המלחמה והשלכותיה, התנודתיות בשווקים וההשפעות על הנוסטרו והנזילות, פעילות חדרי עסקאות, תחומי סייבר, ציות, הלבנת הון ומימון טרור ועוד. בנוסף, מתקיימים דיונים לעדכון שוטף על השפעות המצב על הבנק ולקוחותיו, לרבות מתן הנחיות שונות לגורמים השונים בבנק, וביצוע תרחישים ותרחישי קיצון.

2. סיכון אסטרטגי/מודל עסקי - התוכנית האסטרטגית של הבנק, מביאה לידי ביטוי את השינויים בסביבת הפעילות של הבנק וההתגברות המשמעותית בעוצמת התחרות, וכן נבחנת מול ההתפתחויות המאקרו-כלכליות והאתגרים בפניהם ניצב הבנק. התכנית האסטרטגית הקבוצתית לשנים 2023-2025 אושרה בחודש דצמבר 2022. אחת לחצי שנה, מתבצע תיקוף, ובמידת הצורך, מתבצע עדכון למהלכים או ליעדים האסטרטגיים. שינויים המשפיעים על הסביבה העסקית ומשנים את עוצמת התחרות:

שינויים בסוג המתחרים - בשנים האחרונות התחרות על השירותים והמוצרים הפיננסיים התרחבה מעבר לתחרות המסורתית בין הבנקים, עם כניסתם והעמקת אחיזתם של שחקנים חדשים וקיימים לתחומים של פעילויות פיננסיות מסורתיות, כגון: בנקים דיגיטליים, מתחרים חוץ-בנקאיים, חברות ביטוח, חברות כרטיסי האשראי, חברות קמעונאיות, חברות הזנק ופינטק שמפתחות מוצרים חדשניים בענף וחברות ביג טק עולמיות.

שינוי במודל העסקי הבנקאי - ההתפתחויות הרבות שמתרחשות במקביל בזירות התחרות השונות בענף הפיננסי, הבנקאי והחוץ-בנקאי, בהתקדמות הטכנולוגיה, ושינויים בצרכי הלקוחות והעדפותיהם, מביאות לשינוי במודל העסקי הבנקאי.

שינויים טכנולוגיים - המעבר לבנקאות דיגיטלית, כניסת מתחרים טכנולוגיים לפעילות פיננסית וטכנולוגיית הבינה המלאכותית, מייצרים סיכונים ואתגרים טכנולוגיים וסיכונים אבטחת מידע וסייבר חדשים אליהם הבנק נערך.

שינויים רגולטוריים - הסביבה הרגולטורית ממשיכה באינטנסיביות בקידום הסדרתם של מהלכים להגברת התחרות בתחומים שונים, כגון שירותי תשלום, שינויים בשוק כרטיסי האשראי והתשלומים, החלת והרחבת תקן לבנקאות פתוחה שמאפשר שיתוף מידע פיננסי של לקוחות עם צדדים שלישיים, רפורמת הנידון בין בנקים, הקמת לשכת שירותי מחשוב בנקאיים, רגולציה התומכת במעבר לבנקאות דיגיטלית, הקמת מאגר נתוני אשראי כולל הרחבתו לתאגידים, אפשרות להכרזה על קבוצת ריכוז בנקאית שתכלול את קבוצת הבנק ומתן הוראות לבנקים הנמנים בקבוצת הריכוז, ועוד.

שינויים בצרכי הלקוחות - סיכונים הקשורים לשינויים בטעמי הצרכן, ובכללם מוכנות גוברת לצריכת שירותים פיננסיים מגורמים חוץ-בנקאיים. התייעלות - בהמשך למהלכי התייעלות בהם נוקט הבנק בשנים האחרונות, הבנק ממשיך להתייעל באמצעות הסטת פעילות לדיגיטל, ייעול תהליכים והתאמת מודל הפעלה לסביבת הבנקאות המשתנה.

נוכח המלחמה ואי הוודאות המאפיינת את התקופה הנוכחית, הבנק ממשיך לעקוב מקרוב אחר השינויים בשווקים הפיננסיים ובוחן את ההשפעות המאקרו כלכליות והתנהלות הלקוחות על האסטרטגיה ותכנית העבודה של הבנק. במקרים בהם מזהה כי למשבר עשויה להיות השפעה מהותית על הפעילות, מבוצעות ההתאמות הנדרשות.

3. סיכון רגולטורי - מקורו של הסיכון הוא בהתגברות הדרישות הרגולטוריות בארץ ובעולם בשנים האחרונות. השינויים הרגולטוריים ויישום רפורמות רגולטוריות מגבירים את אי הוודאות והתחרותיות במערכת הפיננסית ויוצרים סיכון להכנסות, להוצאות ולהון הקבוצה, לרבות באמצעות מניעת או הטלת מגבלות על פעילות עסקית. שינויים אלה גם מחייבים את הבנק להיערכות, יישום והטמעה של דרישות רגולטוריות הכרוכים בעלויות והשקעות נכבדות, בעיקר, השקעות מיכונות. כמו כן, אי עמידה בהוראות החוק והרגולציה החלות על הבנק והקבוצה חושף אותם לסנקציות, ובהן עיצומים כספיים, תביעות של לקוחות, לרבות תובענות ייצוגיות, הטלת אחריות פלילית על הבנק ועל נושאי משרה בו וכן לפגיעה בתדמיתו של הבנק בציבור. הסיכון הרגולטורי בבנק מנוהל כחלק מהסיכון המשפטי, מסיכון הציות, ומסיכון האסטרטגיה.

מדיניות הציות של הבנק מעגנת, בין היתר, את ערכי הציות אותם מקדם הבנק, משמשת כקו מנחה לפעילות כל הגורמים בבנק בניהול סיכונים הציות בכלל ובעמידה במכלול ההוראות הרגולטוריות בפרט, מתווה את העקרונות וקווי היסוד, ומעגנת את הסמכויות ותחומי האחריות של הגורמים השונים בבנק ובקבוצה לצורך בניית תשתית נאותה ליישום החובות החלות על הבנק והקבוצה בתחום הציות והסדרתן בנהלים ותהליכים.

ההיבטים הרגולטוריים-משפטיים מפוקחים ומנוהלים על ידי מערך הייעוץ המשפטי במסגרת מדיניות לניהול הסיכון המשפטי המאושרת על ידי ההנהלה והדירקטוריון. המדיניות מסדירה את הדרכים לאיתור, מיפוי ומזעור של הסיכון המשפטי, לרבות באמצעות מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה ומתן יעוץ ותמיכה משפטית שוטפים, בין היתר, על בסיס התפתחויות אלה.

בהיבט האסטרטגי, התכנית האסטרטגית ותכנית העבודה מתייחסות להשפעות אפשריות שצינו לעיל, ולקוחות בחשבון את השינויים האמורים. נוכח המלחמה, הפגיעה חסרת התקדים בציבור רחב, גיוס המוני של חיילי מילואים, התגברות מהותית בחששות מהרעה במצב הכלכלה, פעילות גופי הרגולציה, הרעה בדירוגי חוב בינלאומיים של ישראל ועוד, פורסם ביום 17 במרס 2024 חוק תשלום מיוחד לשם השגת יעדי התקציב (הוראת שעה - חרבות ברזל), התשפ"ד 2024, ולפיו בנקים שאינם בנקים קטנים (הבנקים בקבוצת הבנק נכללים בתחולת החוק) ישלמו תשלום מיוחד בשיעור של 6% מהרווח על הפעילות בישראל בתקופה שהחל מ-1 באפריל 2024 ושנת 2025 (לפרטים נוספים ראו באור 1.1' לדוחות הכספיים). במסגרת החוק נקבע מנגנון לפיו אם עלה סכום התשלום השנתי של כלל הבנקים המשלמים על רף של 1.2 מיליארד ש"ח ב-2024 או על רף של 1.3 מיליארד ש"ח ב-2025, יוחזר לבנקים ששילמו את החלק היחסי שלהם בהפרש ביחס לסכום התשלום השנתי של כלל הבנקים. בכך, במסגרת חקיקת החוק האמור, גובש מתווה, על דעת הרגולטורים הרלבנטיים והמערכת הבנקאית, במסגרתו סוכמו בחודש מאי התנאים להקמת קרן ייעודית מטעם הבנקים לסיוע לעסקים עצמאיים של אנשי המילואים ובני/ות זוגם, בהיקף כולל של כ-100 מיליון ₪. חלקו של כל בנק בקרן הינו לפי חלקו היחסי בהון ביחס לכלל הבנקים המשתתפים. הקרן מטעם הבנקים לסיוע לאנשי המילואים מנוהלת על ידי הסוכנות היהודית. במסגרת התוכנית הכלכלית לשנת 2025 - שינויים מבניים, של משרד האוצר, שאושרה בממשלה בנובמבר 2024, הוחלט להטיל על שר האוצר בשיתוף נגיד בנק ישראל להקים צוות בין-משרדי במטרה לבחון הטלת מס מיוחד על פעילות של בנקים בשנת 2026.

עוד קודם לפרוץ המלחמה וגם בחודשים האחרונים, לצד רפורמות ויזמות רגולטוריות רבות שקודמו ומקודמות בשנים האחרונות ביחס לענף הפיננסיים בכלל ולענף הבנקאות בפרט, נרשמה, בצל העלייה המהירה והניכרת של ריבית בנק ישראל, מגמה של העלאת יוזמות רגולטוריות וחקיקתיות, חלקן בשלב התחלתי וחלקן בהליכי יישום, אשר נועדו או שעוללות, בין היתר, להשפיע ולהתערב באופן ישיר או עקיף במחירי השירותים והמוצרים של הבנקים ובשיעורי הרבית הנהוגים במערכת הבנקאית, ביחס לצד האשראי לציבור, פיקדונות הציבור, ושירותים בניירות ערך. בהקשר הזה יש לציין גם את מכתב רשות התחרות מיום 26 במרס 2024, שנשלח לחמשת הבנקים הגדולים כולל הבנק, בדבר שימוע בטרם קביעת קבוצת ריכוז ומתן הוראות. בהתאם למכתב, הממונה על התחרות שוקלת להכריז על חמש קבוצות הבנקאות הגדולות כקבוצת ריכוז בענף סל השירותים הבנקאיים ללקוחות קמעונאיים ולתת להן הוראות בתחום הפיקדונות. הבנק הציג את עמדתו בפני הרשות במסגרת שימוע בעל-פה וטענות בכתב. ביום 14 בפברואר 2024, פרסם בנק ישראל, להערות הציבור, "קול קורא לקבלת התייחסויות הציבור למתווה מדורג של רישוי ורגולציה מידתית לגופים חוץ בנקאיים לשם הגברת התחרות במערכת הבנקאית". מטרת הדוח הינה בעיקר לגבש וליישם מתווה מיוחד למתן רישיון תאגיד בנקאי לגופים חוץ-בנקאיים, תוך מיפוי החסמים הקיימים בנושא, והדרך להסרת החסמים, דרך הצעת תיקוני חקיקה והוראות ניהול בנקאי תקין, ככל הנדרש. במסגרת זו ממליץ הפיקוח בעיקר כי גופים חוץ-בנקאיים המבקשים לגייס פיקדונות ולהעמיד אשראי, בהיקפים מסוימים שידרשו לקבל רישיון בנקאי, יזכו לרגולציה ופיקוח פרופורציונאליים; לפטור מהחובה למתן שירותים ומוצרים (פריקות שירותים); פטור ממתן שירות ללקוחות ופעילויות עתירות סיכון; הרחבת רשימת העיסוקים המותרים להם; פטור זמני מהוראות "חוק שכר בכירים"; הקלות ביחס לתעריפון, ביחס לחובות הניוד וביחס להליכי זיהוי לקוחות, ועוד. מדובר, בין היתר, בהודעות ובבחינה של מהלכים, שכל אחד מהם לחוד, ובוודאי כמה מהם יחדיו, עלולים להשליך ישירות על פעילות המערכת הבנקאית ותוצאות הפעילות שלה ועל היחסים הרגולטוריים הנדרשים מהבנקים. יצוין כי במסגרת התוכנית הכלכלית לשנת 2025 - שינויים מבניים, של משרד האוצר, אשר אושרה בממשלה בנובמבר 2024, הוחלט להטיל על שר האוצר להקים ועדה

ציבורית לבחינת האמצעים להגברת התחרות בשירותים הבנקאיים למגזר הקמעונאי בישראל, ושבין היתר תשקול גם את הנושא האמור, כמו גם שיקולים של שמירה על יציבות המערכת הבנקאית ועל עניינים של הלקוחות.

בשלב זה לא ניתן להעריך אם ומה תהיינה ההשפעות של שינויים אלה או חלקם, ככל שיתממשו, על הבנק. גם מגמות שעלו לפני המלחמה החלו לחזור/חזרו בחלקן לסדר היום.

לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה אפשרית על פעילות הבנק בתקופת הדיווח, ראו "מגבלות חקיקה, תקינה ואילווצים מיוחדים שחלים על קבוצת הבנק", בפרק ממשל תאגידי בדוח הכספי ליום 30 בספטמבר 2024.

4. סיכון ציות - סיכון ציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאין הוא מקיים את הוראות הדין. סיכון הציות כולל את הסיכון לאי קיום הוראות הדין כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 308, ובכלל זה הסיכון לאי קיום הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, הסיכון לאי קיום הוראות תכניות האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך ובדיני תחרות כלכלית, הסיכון לאי קיום דיני ההגנה על הפרטיות ואת הסיכונים הנובעים מהפעילות מול תושבי חוץ. סיכון זה כולל גם סיכון בנקאות הוגנת (**CONDUCT RISK**).

התחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס במדינות שונות, מתוך כוונה לאתר כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות עלולים להשליך על דפוסי התנהגות של לקוחות ומכאן לחשוף את הבנק לסיכונים ציות, סיכונים מוניטין ו-**Cross border risk**.

ההשפעה של סיכון ציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור משליכה על כל תחומי הפעילות של הבנק, לרבות, האכיפה המנהלית, ורגולציה מקומית ובינלאומית בתחומי מיסוי לרבות ה-**FATCA** וה-**CRS**.

המלחמה שפרצה בין רוסיה ואוקראינה בפברואר 2022, הובילה להטלת סנקציות חריפות על רוסיה ובלארוס מצד מדינות שונות בעולם (בדגש על ארה"ב ומדינות אירופאיות כולל האיחוד האירופי), בנוסף לסנקציות שהוטלו עוד ב-2014 לאחר פלישת רוסיה לחצי האי קרים.

ניסיונות להשתמש בבנקים על מנת לעקוף משטרי סנקציות, על ידי בעלי עניין, חושפים את המערכת הבנקאית, לשורה של סיכונים, סיכון שקורספונדנטים יסרבו לתת שירות לבנק בגלל הפרות משטר הסנקציות ופגיעה בפעילות סחר חוץ ופעילות שוק ההון, סיכונים לקנסות, עיצומים, סיכונים מוניטין ועוד, בהיקף משמעותי מבעבר.

מכתב הפיקוח על הבנקים, מיום 8 ביוני 2022 בנושא סיכונים הכרוכים עם גורמים מוכרזים ברשימות סנקציות בינלאומיות ולאומיות של מדינות זרות, התייחס לסיכונים המשמעותיים להם חשופים התאגידים הבנקאיים בהקשר לעקיפת משטרי סנקציות שהוטלו על ידי מדינות זרות וארגונים בינלאומיים. הבנקים הונחו לקבוע מדיניות ונהלים בנוגע למדינות זרות, ובנוגע להתקשרות או ביצוע פעולות מול גורמים מוכרזים ברשימות כאמור, בהתבסס על נב"ת 310 בנושא "ניהול סיכונים". עוד צוין במכתב, כי סירוב לאשר עסקה, סירוב להתקשר בהסכם או הפסקת התקשרות בשל יישום מדיניות כאמור, ייחשבו סירוב סביר למתן שירות לעניין חוק הבנקאות וכי הצעדים שיינקטו מול לקוחות התאגידים הבנקאיים במסגרת יישום האמור, ייעשו בהתאם לחובות התאגידים הבנקאיים כלפי לקוחותיהם ובין היתר בהתחשב בנסיבות ובאופי הפעולה.

מצב החירום עקב מלחמת חרבות ברזל מעצים את סיכונים הציות ונדרשת ערנות מוגברת מצד הבנק בנושא סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור, על מנת למנוע ניצול לרעה של המשבר למטרות הלבנת הון ומימון טרור.

מחלקת הציות של הבנק, במצעת בקורת, בדגש על איתור "אורות אדומים" העולים בהקשר לפעילות חשודה בנושאים הקשורים בציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור.

בקבוצת הבנק גובשה במדיניות הציות תפיסת ניהול סיכון הנגזרת ממשטרי הסנקציות השונים. הכללים המנחים שנקבעו נועדו ליצור איזון בין ניהול הסיכון בהתאם למדיניות שנקבעה לבין ההמשכיות הנדרשת לספק שירותים בנקאיים ובינלאומיים ללקוחות הבנק והקבוצה.

לאור הרחבת הסנקציות על ידי ארה"ב בדצמבר 2023, בדגש על חובותיהם של מוסדות פיננסיים מחוץ לארה"ב, ביצע הבנק מספר פעולות בהתאם לדרישות צו ההרחבה, ובין השאר הגברת הניטור והבקורות על פעילות סחר חוץ בבנק. כמו כן, בעקבות הפרסומים על הטלת סנקציות מצד ארה"ב ומדינות באירופה על אזרחים ישראלים, גיבש הבנק כללים מנחים, הנדרשים על מנת לפעול בזירות הראויה מול החובות השונות המוטלות עליו בהיבט זה.

5. סיכונים סייבר ואבטחת מידע (כחלק מהסיכון התפעולי) - סיכון סייבר מוגדר כפוטנציאל לנזק הנובע מאירוע סייבר בהתחשב ברמת סבירותו וחומרת השלכותיו. לסיכונים סייבר, דלף מידע ואבטחת מידע פוטנציאל גבוה לגרימת נזק בהתממש אירוע משמעותי הכרוך בעלויות שיקום גבוהות. החדשנות בבנקאות בתקשורת, שימוש בטכנולוגיות חדשות, מערכות פתוחות ויישומי מחשוב ענן, גוררות סיכונים תפעוליים בדגש על סיכונים סייבר ואבטחת מידע. לצורך ניהול נאות של סיכונים סייבר, הורחבה והותאמה המסגרת הקיימת של ניהול סיכונים טכנולוגיית המידע ואבטחת מידע בבנק בהיבטי תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. הבנק הגדיר אסטרטגיה, מדיניות, מינוי מנהל הגנת הסייבר ליישום המדיניות ובניית מתודולוגיה לניהול הסיכון. כמו כן, הבנק מנהל את סיכון הסייבר באמצעות נקיטת פעולות מניעה רבות להפחתת הסיכון כולל קידום מודעות בתחום סיכונים סייבר ואבטחת מידע וביצוע תרגילים. בתקופה האחרונה ממשיכות תקיפות סייבר על ארגונים פיננסיים בעולם, על ארגונים בארץ

ועל גופי שרשרת האספקה של ארגונים אלו. התקשרות עם ספקים בבנק, מבוצעת עפ"י המדיניות והנהלים שנקבעו לניהול סיכוני שרשרת האספקה.

מלחמת "חברות ברזל" הובילה לעלייה בניסיונות התקיפה על ארגונים בארץ כולל תקיפות מניעת שירות (DDOS) וכן עלייה בהונאות בשילוב הנדסה חברתית. החשיפה להתממשות אירוע סייבר עולה בין היתר כתוצאה משימוש גובר של לקוחות בערוצים דיגיטליים והמשך עבודה מרחוק של עובדים וספקים. הבנק נוקט באופן שוטף בצעדים למזעור הסיכונים כולל: פתרונות גישה מרחוק המלווים ע"י מח' אבטחת מידע, הגברת ניטור, חיזוק ושיפור מנגנוני הגנה והעלאת מודעות העובדים, בהתאם להתפתחות האיומים.

לבנק קיימות פוליסות ביטוח המקנות כיסוי ביטוחי לקבוצת הבנק בגין אירועי נזק שונים כתוצאה מאירוע כשל מחשבוני ו/או אירוע סייבר, בהתאם לתנאי הפוליסות.

6. סיכון טכנולוגיות המידע (כחלק מהסיכון התפעולי) - בשנים האחרונות, הסביבה הטכנולוגית מתפתחת והתלות בה הולכת וגוברת, ונוצר הצורך בהגדלת הגמישות העסקית והטכנולוגית והצורך בהגברת השימוש בטכנולוגיות חדשות. קבוצת הבינלאומי מיישמת תכנית לשדרוג תשתיות המחשוב, אשר מקנה מענה טכנולוגי לצורך מימוש האסטרטגיה העסקית של הבנק.

7. סיכונים סביבה ואקלים - הם הסיכונים לחשיפה להפסדים מסיכונים הקשורים להשפעות סביבתיות הן בשל עלויות שמקורן בחשיפה לסיכונים סביבה - פגיעה סביבתית (זיהום קרקע, זיהום אוויר, מחסור במים, רעידות אדמה וכיו"ב) והן בשל עלויות הנובעות מהחשיפה לסיכונים האקלים - סיכונים פיזיים (גלי חום, בצורות, שיטפונות, הצפות ועוד) או סיכונים מעבר הקשורים לשינויי האקלים. לסיכונים אלו השפעה אפשרית במספר היבטים באופן ישיר או עקיף: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון משפטי, סיכון ציות וסיכון מוניטין. השפעה ישירה - כתוצאה מעלויות מפגעים סביבתיים שעל הבנק לשאת בהם בגין נזקים ישירים הקשורים בשינויי אקלים או הפסד כספי העלול להיגרם כתוצאה מאימוץ של הוראות לגבי מדיניות אקלים וסביבה, התפתחות טכנולוגית ושינויים בהעדפות השוק. השפעה עקיפה - כגון על סיכונים אשראי - עלולה לנבוע מהרעה במצבו הפיננסי של לווה בעקבות השפעות סביבתיות ושינויי אקלים, בין היתר בעקבות אי-עמידה בהוראות הדין הסביבתיות הרלבנטיות, בשל הוצאות גדולות הנדרשות כדי לעמוד בדרישות רגולציה סביבתית או בשל קנס גבוה שניתן להשית על הלווה בשל פגיעה סביבתית, וכן התממשות של סיכונים אחרים הקשורים בסיכונים סביבתיים כגון סיכון משפטי וסיכון מוניטין. הבנק נוקט בפעולות לזיהוי וניהול סיכונים אלו, בדגש על סיכון האשראי, תוך חתירה לצמצום או מניעה של סיכון הנובע מהשפעה סביבתית שיש בה פוטנציאל לפגיעה. הבנק רואה חשיבות במימון פרויקטים/גופים התורמים לפיתוח סביבתי, כגון מימון פרויקטים בתחום האנרגיה המתחדשת.

דיון בגורמי סיכון

לדיון בגורמי הסיכון ראו בדוח על הסיכונים לשנת 2023 ופרק סקירת הסיכונים בדוחות הכספיים לשנת 2023. לא היו שינויים בטבלת גורמי הסיכון במהלך הרבעון השלישי של שנת 2024, בהשוואה לטבלה שפורסמה בדוחות לשנת 2023.

הוראות ניהול בנקאי תקין בקשר לניהול סיכונים מודלים

שימוש במודלים תופס מקום נרחב בהיבטי הפעילות השונים של הבנק, על רקע זה, ב-21 באוגוסט 2024 הוציא בנק ישראל הוראה חדשה לניהול סיכונים מודלים (נב"ת 369) המבוססת בעיקרה על הרגולציה האמריקאית והיא מחליפה את מכתב המפקח מאוקטובר 2010 בנושא תיקון מודלים עם כניסתה לתוקף באוגוסט 2025. מדיניות הבנק לניהול סיכונים מודלים (MRM) נכתבה על בסיס עקרונות הנב"ת והיא מתארת את ההיבטים העיקריים של ניהול אפקטיבי של סיכונים מודלים.

סקירת נכסי סיכון משוקללים (OV1) (במיליוני ש"ח)

א	ב	ג	
נכסי סיכון משוקללים	דרישות הון מזעריות ^(א)		
30.09.24	30.06.24	30.09.24	
96,920	94,320	12,117	1 סיכון אשראי (לא כולל סיכון אשראי של צד נגדי CCR) (גישה סטנדרטית) ^(ב)
1,995	1,905	249	6 סיכון אשראי של צד נגדי (גישה סטנדרטית)
517	522	65	10 התאמה בגין סיכון אשראי (CVA)
66	41	8	15 סיכון סילוק (Settlement risk)
-	-	-	16 חשיפות איגוח (גישה סטנדרטית)
3,759	3,680	468	25 סכומים מתחת לספי הניכוי (כפופים למשקל סיכון 250%)
103,257	100,468	12,907	סך הכל סיכון אשראי
1,174	1,259	147	20 סיכון שוק (גישה סטנדרטית)
12,027	11,419	1,503	24 סיכון תפעולי
116,458	113,146	14,557	27 סך הכל

(א) דרישות הון בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין, הבנק נדרש לעמוד ביחס הון כולל מזערי של 12.5%
(ב) סיכון אשראי אינו כולל סיכון אשראי של צד נגדי, התאמה בגין סיכון אשראי, סיכון סילוק, חשיפות איגוח וסכומים מתחת לסף הניכוי.

הון ומינוף

חלק 3 הרכב ההון

באזל

הוראות באזל מתייחסות ל-3 נדבכים:

נדבך ראשון - דרישות הון מזעריות, המחושבות לכל אחד מסוגי הסיכונים בנפרד, כאשר לגבי סיכוני אשראי הגישות העיקריות הן:

1. הגישה הסטנדרטית המסתמכת בעיקר על נתוני דירוגי אשראי של חברות דירוג חיצוניות.
2. הגישות המתקדמות המבוססות על דירוגים פנימיים אשר חושבו בהתאם למודלים שפותחו על ידי הבנק (Internal Ratings-Based). הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית לכלל החשיפות של הבנק, ובגין סיכון שוק מבוצע גם חישוב של הקצאת ההון הנדרשת בגין הסיכון הספציפי בתיק למסחר.

נדבך שני - עוסק בתהליך הפנימי להערכת נאותות ההון ביחס לפרופיל הסיכונים של הבנק - תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) ובמערכי הפיקוח והבקרה שהבנק מיישם. תהליך ה-ICAAP נועד להבטיח קיום רמה הולמת של אמצעים הוניים שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק, לרבות בהתחשב בתוכניות אסטרטגיות עתידיות, זאת מעבר לדרישות ההון המינימאליות שעל הבנק להחזיק בהתאם לנדבך הראשון, ובכלל זה: סיכון ריכוזיות אשראי, סיכון רבית בתיק הבנקאי, סיכון אינפלציה, סיכון ציות, סיכון הלבנת הון ומימון טרור, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי, סיכון מוניטין, סיכון מודלים ועוד. התהליך כולל, בין היתר, בחינת המנגנונים המובנים לזיהוי הסיכונים ומוקדי הסיכון וביצוע הערכת נאותות הונית על בסיס תרחישים שונים, בחינת קיום תהליכים פנימיים ליישום ממשל תאגידי נאות, שיפור ושדרוג מערכי הבקרה והביקורת וקיום תשתית תרחישי קיצון נאותה הכוללת תרחישי קיצון הוליסטיים. כמו כן, עוסק נדבך זה בתהליך הסקירה הפיקוחי (SREP) מול בנק ישראל.

נדבך שלישי - משמעת שוק - דרישות הגילוי והדיווח לציבור. הנדבך כולל את דרישות הגילוי בדיווח הכספי של תאגיד בנקאי.

במהלך חודש מרס 2020, פירסמה ועדת באזל לפיקוח בנקאי (BCBS) הודעה על דחייה בכניסתם לתוקף של העדכונים להוראות ל"מדידה והלימות הון" (המכונה "באזל 4") שפורסמו בחודש דצמבר 2017. היישום אמור להיכנס לתוקף באירופה החל מה-1 בינואר 2025. חשוב לציין כי בשלב זה, לא ידוע באיזה אופן ומתי יאומצו הוראות אלה בישראל.

אימוץ הוראות באזל ע"י בנק ישראל

הבנק מיישם את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 בנושא מדידה והלימות הון כפי שעודכנו, על מנת להתאימן להנחיות באזל. בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר יחסי הון מזעריים, נדרש הבנק לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי של 9% ויחס הון כולל של 12.5% וזאת כתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית. כמו כן, על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדירור" נדרש הבנק להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 באחוז אחד מיתרת הלוואות לדירור שהן למטרת מימון זכויות במקרקעין למועד הדוח, למעט הלוואות לדירור שניתנו החל מיום 19 במרס 2020 ועד ליום 30 בספטמבר 2021, בהתאם להוראת נב"ת 250 (הוראת השעה שפורסמה על ידי הפיקוח על הבנקים לאור התמודדות עם משבר הקורונה).

לאור כל האמור לעיל, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על ידי הפיקוח על הבנקים, על בסיס מאוחד ליום 30 בספטמבר 2024 הינם 9.23%-12.50%, בהתאמה.

בנוסף לאמור לעיל, תהליך קביעת יעדי ההון נעשה בהתבסס על הפרמטרים המרכזיים הבאים:

- ממצאי תהליך ה-ICAAP בהתבסס על פרופיל הסיכון של הקבוצה ובהתחשב ביעדים העסקיים של הקבוצה והצמיחה המתוכננת.
 - תוצאות מבחני הקיצון.
 - מקדם שמרנות וכרית ביטחון המשלבים הערכות ואומדנים ביחס לפרופיל הסיכונים ובסיס ההון.
- למידע מפורט, ראה דוח על הסיכונים לשנת 2023 באתר האינטרנט של הבנק.

יעדי ההון הפנימיים שנקבעו על ידי הדירקטוריון הינם:

- במצב עסקים רגיל - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-9.35% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-12.50%.
- במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-6.50% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-9.00%.

יעדי ההון מביאים בחשבון את הסיכונים שהבנק חשוף אליהם, כולל סיכוני אשראי, סיכונים פיננסיים שהעיקרי בהם הוא סיכון הרבית, סיכונים תפעוליים לרבות סיכון סייבר ואבטחת מידע, סיכון טכנולוגיות המידע, סיכון ציות ואיסור הלבנת הון, סיכון אסטרטגיה, סיכון רגולטורי, סיכון משפטי, סיכון מוניטין וסיכון מודל. כל זאת מבוצע בהלימה לדיאלוג מול בנק ישראל. אמידת הסיכונים מביאה בחשבון גם את התעצמות הסיכונים לאור הנסיבות המקרו-כלכליות הנוכחיות ופרוץ המלחמה, והשלכות אפשריות על הבנק.

עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין בקשר לחישוב נכסי סיכון תפעולי

ביום 19 ביוני 2024 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 206 בנושא מדידה והלימות הון - סיכון תפעולי, אשר תחליף את ההוראה המיושמת כיום. תחילת יישום ההוראה החל מיום 1 בינואר 2026. הבנק נערך ליישום ההוראה.

השפעת דירוג האשראי של מדינת ישראל

הורדת הדירוג בחודש אפריל 2024 מרמה של AA- לרמה של A+ הביאה לירידה של 0.21%-0.26% ביחס הון רובד 1 וביחס ההון הכולל של הבנק לנתוני הרבעון הקודם, בהתאמה. הפחתת הדירוג בחודש אוקטובר 2024 מרמה של A+ לרמה של A לא השפיעה על יחסי ההון של הבנק. להערכת הבנק, אם וככל שירד דירוג האשראי של ישראל בשתי דרגות נוספות על ידי חברת הדירוג S&P, יגרום הדבר לירידה של 0.31%-0.38% ביחס הון רובד 1 וביחס ההון הכולל, בהתאמה.

א		ב		ג		ד	
ליום 30 בספטמבר 2024		ליום 30 בספטמבר 2023		ליום 30 בספטמבר 2023			
סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III		סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III		סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III		הפניות למאזן הפיקוחי	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח			
927		927		927		1	
12,356		10,890		10,890		2	
(217)		(234)		(234)		3	
-		-		-		-	
293		274		274		4	
13,359		11,857		11,857			

	א	ב	ג	ד
48 מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברה בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג' שמוזגה ב-1.1.19.	-		-	9
49 מזה: מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברה בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 2 שמוזגה ב-1.1.19.	-		-	
50 הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס.	1,278		1,201	10+11
51 הון רובד 2 לפני ניכויים.	3,452		3,574	
הון רובד 2: ניכויים				
54 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי.	685			
57 סך כל ההתאמות הפיקוחיות להון רובד 2.	685		-	
58 הון רובד 2	2,767		3,574	
59 סך ההון	16,055		15,387	
60 סך נכסי סיכון משוקללים	116,458		109,001	
יחסי הון וכריות לשימור הון				
61 הון עצמי רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)	11.41%		10.84%	
62 הון רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)	11.41%		10.84%	
63 ההון הכולל (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)	13.79%		14.12%	
דרישות מזעריות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים				
69 יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים	9.23%		9.24%	
71 יחס הון כולל מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים	12.50%		12.50%	
סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)				
72 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה.	448		207	13
73 השקעות בהון עצמי רובד 1 של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי, והן מתחת לסף ההפחתה.	763		691	14+15
75 מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהן מתחת לסף ההפחתה.	750		722	16
תקרה להכללת הפרשות ברובד 2				
76 הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה.	1,575		1,480	
77 התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית.	1,278		1,201	
מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר				
84 סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 2 הכפופים להוראות המעבר [בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299].	-		-	
85 סכום שנוכה מהון רובד 2 בשל התקרה.	-		-	

א		ב	הרכב ההון הפיקוחי ליום 31.12.2023, במיליוני ש"ח
		סכומים שלא נוכח מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	
		הפניות למאזן הפיקוחי	
הון עצמי רובד 1: מכשירים ועודפים			
1	הון מניות רגילות שהונפק על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1.	927	1
2	עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן.	11,299	2
3	רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי.	(155)	3
4	מכשירי הון עצמי רובד 1 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר	-	4
5	מניות רגילות שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על ידי צד ג' (זכויות מיעוט).	272	4
6	הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים.	12,343	6
הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים			
9	נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שירות למשכנתאות, בניכוי מיסים נדחים לשלם.	94	5
14	רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההון של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי. בנוסף, בהתייחס להתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, יש לגרוע את כל התאמות השווי החשבונאיות (DVA) הנובעות מסיכון האשראי העצמי של הבנק.	4	6
15	עודף יעודה על עתודה, בניכוי מיסים נדחים לשלם שיסולקו אם הנכס יהפוך ללא צובר או ייגרע בהתאם להוראות הדיווח לציבור.	-	7
26	התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים	(47)	
26A	מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.		
26B	מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות.		
26G	מזה: בגין השפעת תכנית ההתייעלות.	(47)	
26H	מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון עצמי רובד 1 שלא נכללו במסגרת סעיפים 26A ו-26B		
	התאמות פיקוחיות בהון עצמי רובד 1 הכפופות לטיפול הנדרש לפי אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	-	
28	סך כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1.	51	
29	הון עצמי רובד 1.	12,292	
הון רובד 1 נוסף: מכשירים			
36	הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים.	-	
הון רובד 1 נוסף: ניכויים			
44	הון רובד 1 נוסף.	-	
45	הון רובד 1.	12,292	
הון רובד 2: מכשירים והפרשות			
46	מכשירים שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים בהון רובד 1) ופרמיה על מכשירים אלו.	2,377	
47	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר.	-	8
48	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'.	-	9
49	מזה: מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 2.	-	
50	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפי השפעת המס המתייחס.	1,192	10+11
51	הון רובד 2 לפני ניכויים.	3,569	

א		ב		הרכב ההון הפיקוחי ליום 31.12.2023, במיליוני ש"ח	הפניות למאזן הפיקוחי
סכומים שלא נוכחו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III					
הון רובד 2: ניכויים					
57	סך כל ההתאמות הפיקוחיות להון רובד 2.	-			
58	הון רובד 2.	3,569			
59	סך ההון.	15,861			
60	סך נכסי סיכון משוקללים.	108,299			
יחסי הון וכריות לשימור הון					
61	הון עצמי רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)	11.35%			
62	הון רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)	11.35%			
63	ההון הכולל (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)	14.65%			
דרישות מזעריות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים					
69	יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים	9.24%			
71	יחס הון כולל מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים	12.50%			
סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)					
72	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה.	273	13		
73	השקעות בהון עצמי רובד 1 של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי, והן מתחת לסף ההפחתה.	696	14+15		
75	מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהן מתחת לסף ההפחתה.	762	16		
תקרה להכללת הפרשות ברובד 2					
76	הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה.	1,588			
77	התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית.	1,190			
מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר					
84	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 2 הכפופים להוראות המעבר [בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299].	-			
85	סכום שנוכה מהון רובד 2 בשל התקרה.	-			

חלק 4 - יחס המינוף

השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (LR1)

30 בספטמבר 2024	30 בספטמבר 2023	31 בדצמבר 2023
במיליוני ש"ח		
242,512	210,673	221,593
1	סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים	
2	ההתאמות בגין השקעות בישויות בתחום הבנקאות, הפיננסים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים	-
3	ההתאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף	-
4	התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים	757
5	התאמות בגין עסקאות מימון ניירות ערך (לדוגמא: עסקאות רכש חוזר והלוואות מובטחות דומות אחרות)	-
6	התאמות בגין פריטים חוץ מאזניים (המרה של החשיפות החוץ מאזניות לסכומים שווי ערך אשראי)	12,450
7	התאמות אחרות (*)	1,350
8	חשיפה לצורך יחס המינוף	233,669
		257,069

(*) עיקר סכום ההתאמות נובע מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי.

יחס המינוף בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 218 (LR2)

30 בספטמבר 2024	30 בספטמבר 2023	31 בדצמבר 2023
במיליוני ש"ח		
240,304	206,129	218,060
(95)	(95)	(95)
240,209	206,034	217,965
1	נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך, אך לרבות בטחונות)	
2	(סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון רובד 1)	
3	סך חשיפות מאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך)	
4	חשיפות בגין נגזרים	
5	עלות השחלוף הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים (לדוגמא: לאחר הפחתת בטחון משתנה במזומן כשיר)	1,437
6	סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים	2,826
7	גילום (gross-up) ביטחונות שניתנו בגין נגזרים, שנוכו מהנכסים במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור	-
8	(ניכויים של נכסי חייבים בגין בטחון משתנה במזומן שניתן בעסקאות בנגזרים)	-
9	(רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על ידי הלקוח)	-
10	סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו	-
11	בניכוי: קיזוזים נקובים אפקטיביים מתואמים וניכוי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו	-
12	סך חשיפות בגין נגזרים	4,263
13	חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך	
14	נכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך (ללא קיזוזים), לאחר התאמות בגין עסקאות שמטופלות כמכירה חשבונאית	147
15	(סכומים שקוזזו של מזומנים לשלם ושל מזומנים לקבל מנכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך)	-
16	חשיפת סיכון אשראי של צד נגדי מרכזי בגין נכסי מימון ניירות ערך	-
17	חשיפות בגין עסקאות כסוכן	-
18	סך חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך	147
19	חשיפות חוץ מאזניות אחרות	
20	חשיפה חוץ מאזנית בערך נקוב ברוטו	46,637
21	(התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי)	(34,187)
22	פריטים חוץ מאזניים	12,450
23	הון וסך החשיפות	
24	הון רובד 1	13,288
25	סך החשיפות	257,069
26	יחס מינוף	
27	יחס המינוף בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 218	5.17%
28		5.30%
29		5.26%

בהתאם לגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי צד נגדי (SA-CCR) המחושבת החל מיום ה-1 ביולי 2022, סכומי עלות השחלוף והתוספת בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית מוכפלים במקדם Alpha המשמש לחישוב EAD רגולטורי, למעט חשיפות בגין הפקדות ובטחונות לקרן הסיכונים של מסלוקת המעו"ף שנכללות בסכום עלות השחלוף ואינן מוכפלות במקדם.

ביום 20 בדצמבר 2023, פרסם בנק ישראל חוזר מעדכן להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 218 בנושא יחס מינוף, ובמסגרתו הוארך תוקף ההקלה ביחס המינוף שניתנה במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 250- התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה). העדכון מקל את דרישת יחס המינוף בחצי נקודת האחוז, כך שעל הבנק לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד (במקום 5%), וזאת כתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מהיקף הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית. במסגרת החוזר נקבע כי ההקלה תמשיך לחול עד ליום 30 ביוני 2026 ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2025 או מיחס המינוף המזערי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם.

חלק 5 - סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו הסיכון שלווה או צד נגדי, של הבנק, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק על פי הסכם האשראי. במסגרת יישום הוראות באזל מיישמת הקבוצה את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכונים אשראי.

סיכון האשראי המפורט בחלק זה של הדוח מתייחס לסיכון אשראי בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 203, סיכון אשראי בגין צד נגדי מטופל בנפרד בחלק 5 א' להלן.

בהחלטת הרבית שפרסם בחודש ינואר 2024, הפחית בנק ישראל את הרבית ב- 0.25% לרמה של 4.5% ומאז, ריבית הבנק נשארה ללא שינוי. סביבת הריבית שעודנה גבוהה, לצד סביבת האינפלציה הגבוהה, מגדילה את הוצאות המימון של משקי הבית והגופים העסקיים, מייקרת את ההוצאות השוטפות ועלולה להכביד על מצבם הפיננסי של לווים, בהם לקוחות הבנק.

השפעת מלחמת "חרבות ברזל"

על רקע המלחמה, נבחנות ההשפעות האפשריות על לקוחות הבנק במגזרי הפעילות השונים, עקב המצב הביטחוני והתנודתיות בשערי המטבעות וניירות הערך. כמו כן, מבוצע מעקב מתמשך אחר לווים שעלולים להיות מושפעים יותר מהמצב, ואחר לווים מענפי משק החשופים יותר לפגיעה בטווח המידי, כגון ענפי הנדל"ן, תיירות ושירותי הארחה ופנאי.

בנוסף, הבנק ממשיך לתמוך בצרכי הלקוחות בתקופה זו ומאפשר, בין היתר, דחיית תשלומי הלוואות ללקוחות נשוא המתווה בתנאים מסוימים. כמו כן, ניתנו הלוואות במסגרת הקרנות השונות המובטחות בחלקן בערבות מדינה.

הבנק מבצע מעקב אחר התפתחות כמות החשבונות וסך החובות להם ניתנה האפשרות לדחיית תשלומים, בהתאם למתווה בנק ישראל, וההתפלגות שלהם על פי מדדים שונים כחלק ממכלול תיק האשראי (ביניהם דירוג וסיווג הלווים, כושר ההחזר, היקף החוב, היסטורית הפרעון של הלווים, פיגור בתשלומים וקריטריונים נוספים להערכת הסיכון) ומבצע הערכה שוטפת להערכת איכות האשראי.

כמו כן, בתחשיב מודל המאקרו לחישוב ההפרשות נלקח בחשבון כי יתכן ובסיום תקופת ההקלות שפורסמו ע"י הרגולטור עלולים לצוף קשיים תזרימיים אצל לווים מסוימים להם ניתנו אותן הקלות.

יש לציין, כי יתרת ההלוואות שתקופת הדחייה בגינה טרם הסתיימה, ירדה משמעותית בחודשים האחרונים, והיא בהיקף נמוך ביחס לסך האשראי. פירוט נוסף ראה בפרק 1 - כללי - פסקת "מלחמת חרבות ברזל".

מידע נוסף על פעילויות לטובת לווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2024						שנת 2023
שך הכל	שך הכל	שך הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	אנשים פרטיים - אחר	דיוור	
א.1. שך האשראי שעבר שינוי בתנאים, במהלך תקופת הדיווח ⁽¹⁾								
שינוי בתנאים ללווים בקשיים פיננסיים (ראה באור 12 בדוחות הכספיים) ⁽²⁾								
56	50	10	-	-	1	1	8	
4,809	1,714	423	-	-	38	21	364	שינוי בתנאים ללווים שלא היו בקשיים פיננסיים
4,865	1,764	433	-	-	39	22	372	שך הכל אשראי
31 בדצמבר 2023	30 ביוני 2024	30 בספטמבר 2024						
שך הכל	שך הכל	שך הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	אנשים פרטיים - אחר	דיוור	
ב.1. יתרת האשראי שעבר שינוי בתנאים, ליום הדיווח								
שינוי בתנאים ללווים בקשיים פיננסיים (ראה באור 12 בדוחות הכספיים) ⁽²⁾								
52	38	42	-	-	13	7	22	שינוי בתנאים ללווים שלא היו בקשיים פיננסיים: אשראי בדחיית תשלומים ו/או הארכת תקופה, שבו תקופת הדחייה טרם הסתיימה ⁽³⁾
4,437	896	603	-	-	65	28	510	סכום התשלומים שנדחו ⁽³⁾
181	45	32	-	-	8	2	22	דחיית תשלומים ממוצעת בחודשים ⁽³⁾
3	6	8	-	-	6	3	9	אשראי עם שינוי אחר בתנאים
233	230	235	-	-	-	-	235	שך הכל אשראי
4,722	1,164	880	-	-	78	35	767	
מידע נוסף על שינוי בתנאים ללווים שלא היו בקשיים פיננסיים								
4,437	896	603	-	-	65	28	510	יתרת אשראי עם דחיית תשלומים ו/או הארכת תקופה, שבו תקופת הדחייה טרם הסתיימה
29	8	7	-	-	1	-	6	מזה: אשראי בעייתי
28	20	8	-	-	-	-	8	מזה: אשראי לא בעייתי, בפיגור של 30 ימים או יותר
28	3,657	3,659	3	114	725	249	2,568	יתרת אשראי בו דחיית התשלומים הסתיימה
-	65	77	-	1	26	10	40	מזה: חובות שכשלו לאחר שעברו שינוי בתנאים

30 בספטמבר 2024		30 ביוני 2024	31 בדצמבר 2023	
דיוור	אנשים פרטיים - אחר	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים
סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל
2. יתרת הלוואות שניתנו ללא רבית או ברבית מופחתת, ליום הדיווח				
-	30	1	31	33
-	0%	0%	0%	0%
יתרת אשראי				
שיעור רבית ממוצע				
שיעור ממוצע של רבית הפריים בתקופה האמורה ⁽⁴⁾				
-	-	-	6.1%	6.3%
3. הלוואות שניתנו במסגרת קרנות בערבות מדינה, ליום הדיווח				
-	-	166	83	48
-	-	7.6%	7.3%	7.0%
יתרת אשראי				
שיעור רבית ממוצע				
מזה: יתרת אשראי שניתנה במימון בנק				
ישראל				
-	-	-	-	-
מזה: שיעור רבית ממוצע				
-	-	-	-	-
4. יתרת הלוואות שניתנו במימון בנק ישראל (לרבות באמצעות קרנות בערבות מדינה), ליום הדיווח				
-	-	184	-	-
-	-	6.0%	-	-
יתרת אשראי				
שיעור רבית ממוצע				
-	-	-	6.0%	6.0%
-	-	-	184	194
-	-	-	6.0%	6.0%

(1) אשראי שעבר שינוי תנאים במהלך תקופת הדיווח כולל גם אשראי שבו ניתנה דחייה חוזרת בתשלומים במהלך תקופת הדיווח.

(2) בשינויים בתנאי חוב שבוצעו עד ליום 31.12.2023 - אשראי שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי.

(3) לרבות דחיית תשלומים ללא רבית בתקופת הדחייה. במקרה שניתנה לחוב דחיה חוזרת בתשלומים, מוצג משך הדחייה המצטבר. דחיית התשלומים אינה כוללת דחייה שבה נוצלה זכאות, לה הלווה זכאי לפי כל דין.

(4) שיעור ממוצע של רבית הפריים מתחילת המלחמה ועד למועד הדיווח.

נכון ליום 31 באוקטובר 2024, יתרת הלוואות בגין נדחו תשלומים הינה בסך של כ-4,340 מיליון ש"ח ויתרת התשלומים שנדחו בפועל מסתכמת לסך של 231 מיליון ש"ח.

איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)

א	ב	ג	ד	
30 בספטמבר 2024				
יתרות ברוטו				
בעיתיים לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר	אחרים	הפרשות להפסדי אשראי או ירידות ערך	יתרות נטו	
במיליוני ש"ח				
725	130,328	(1,626)	129,427	1 חובות, למעט איגרות חוב
-	27,659	(2)	27,657	2 איגרות חוב
49	47,045	(160)	46,934	3 חשיפות חוץ מאזניות
774	205,032	(1,788)	204,018	4 סך הכל

א	ב	ג	ד	
30 בספטמבר 2023				
יתרות ברוטו				
בעיתיים לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר	אחרים	הפרשות להפסדי אשראי או ירידות ערך	יתרות נטו	
במיליוני ש"ח				
592	123,012	(1,501)	122,103	1 חובות, למעט איגרות חוב
-	21,603	(1)	21,602	2 איגרות חוב
47	44,944	(150)	44,841	3 חשיפות חוץ מאזניות
639	189,559	(1,652)	188,546	4 סך הכל

א	ב	ג	ד	
31 בדצמבר 2023				
יתרות ברוטו				
בעיתיים לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר	אחרים	הפרשות להפסדי אשראי או ירידות ערך	יתרות נטו	
במיליוני ש"ח				
720	122,579	(1,620)	121,679	1 חובות, למעט איגרות חוב
-	26,443	(1)	26,442	2 איגרות חוב
59	44,905	(165)	44,799	3 חשיפות חוץ מאזניות
779	193,927	(1,786)	192,920	4 סך הכל

שיטות להפחתת סיכון אשראי (CR3) במיליוני ש"ח

30 בספטמבר 2024									
א		1א		2א		ב		ג	
לא מובטחים		מובטחים							
		מובטחים על ידי ביטחון		מובטחים על ידי ערבויות פיננסיות		מובטחים על ידי נגזרי אשראי			
סך הכל יתרה מאזנית		סך הכל יתרה מאזנית		מזה: סכום מובטח		מזה: סכום מובטח		מזה: סכום מובטח	
104,924		24,503		19,499		14,972		4,530	
27,657		-		-		-		-	
132,581		24,503		19,499		14,972		4,530	
700		25		6		23		4	
1		חובות, למעט איגרות חוב							
2		איגרות חוב							
3		סה"כ							
4		מזה: בעיתיים לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר							

30 בספטמבר 2023									
א		1א		2א		ב		ג	
לא מובטחים		מובטחים							
		מובטחים על ידי ביטחון		מובטחים על ידי ערבויות פיננסיות		מובטחים על ידי נגזרי אשראי			
סך הכל יתרה מאזנית		סך הכל יתרה מאזנית		מזה: סכום מובטח		מזה: סכום מובטח		מזה: סכום מובטח	
101,987		20,116		16,001		11,673		4,454	
21,602		-		-		-		-	
123,589		20,116		16,001		11,673		4,454	
517		75		26		73		24	
1		חובות, למעט איגרות חוב							
2		איגרות חוב							
3		סה"כ							
4		מזה: בעיתיים לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר							

31 בדצמבר 2023									
א		1א		2א		ב		ג	
לא מובטחים		מובטחים							
		מובטחים על ידי ביטחון		מובטחים על ידי ערבויות פיננסיות		מובטחים על ידי נגזרי אשראי			
סך הכל יתרה מאזנית		סך הכל יתרה מאזנית		מזה: סכום מובטח		מזה: סכום מובטח		מזה: סכום מובטח	
99,785		21,894		17,645		13,347		4,410	
26,442		-		-		-		-	
126,227		21,894		17,645		13,347		4,410	
683		37		7		35		5	
1		חובות, למעט איגרות חוב							
2		איגרות חוב							
3		סה"כ							
4		מזה: בעיתיים לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר							

הגישה הסטנדרטית - חשיפות לאחר הפחתת בטחונות (CRM) ולאחר מקדמי המרה לאשראי (CCF), לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון (CR5) במיליוני ש"ח

30 בספטמבר 2024												
יג	א	1א	ט	ח	ז	ו	ה	ד	1א	א		
סה"כ חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)	אחר	150%	100%	75%	60%	50%	35%	20%	2%	0%		
סוגי הנכסים												
1	108,496	-	-	-	-	-	-	3,064	-	105,432	ריבונויות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית	
2	796	-	-	-	-	796	-	-	-	-	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית	
3	7,825	-	1	-	-	1,575	-	6,249	-	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))	
4	551	-	-	-	-	551	-	-	-	-	חברות ניירות ערך	
5	46,528	629	44,964	-	-	221	-	714	-	-	תאגידים	
6	24,554	-	13	24,541	-	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים	
7	4,584	-	4	4,580	-	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים	
8	35,308	-	1,223	3,708	8,765	9,668	11,944	-	-	-	בביטחון נכס למגורים	
9	3,351	-	3,351	-	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי	
10	586	274	312	-	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור	
11	3,802	273	2,792	-	-	-	-	-	-	737	נכסים אחרים*	
11א	1,216	-	1,216	-	-	-	-	-	-	-	*מזה: בגין מניות	
12	236,381	-	1,176	52,660	32,829	8,765	12,811	11,944	10,027	-	106,169	סך הכל

היתרות בגילוי כוללות יתרות חוב מאזניות וחוז' מאזניות, למעט השקעות בתאגידים פיננסיים ומיסים נדחים מתחת לסף הניכוי הכפופים למשקל סיכון של 250%.

30 בספטמבר 2023												
יג	א	1א	ט	ח	ז	ו	ה	ד	1א	א		
סה"כ חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)	אחר	150%	100%	75%	60%	50%	35%	20%	2%	0%		
סוגי הנכסים												
1	83,880	-	-	-	-	-	-	-	-	83,880	ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית	
2	883	-	-	-	-	-	-	883	-	-	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית	
3	4,336	-	-	1	-	-	37	-	4,298	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))	
4	474	-	-	-	-	-	-	474	-	-	חברות ניירות ערך	
5	45,075	-	880	43,086	-	-	357	-	685	67	תאגידים	
6	24,463	-	-	15	24,448	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים	
7	4,653	-	-	-	4,653	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים	
8	34,739	-	-	1,251	3,884	8,218	9,549	11,837	-	-	בביטחון נכס למגורים	
9	3,050	-	-	3,050	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי	
10	467	-	274	193	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור	
11	2,975	-	259	2,062	-	-	-	-	-	654	נכסים אחרים*	
11א	474	-	205	269	-	-	-	-	-	-	*מזה: בגין מניות	
12	204,995	-	1,413	49,658	32,985	8,218	9,943	11,837	6,340	67	84,534	סך הכל

היתרות בגילוי כוללות יתרות חוב מאזניות וחוז' מאזניות, למעט השקעות בתאגידים פיננסיים ומיסים נדחים מתחת לסף הניכוי הכפופים למשקל סיכון של 250%.

ליום 31 בדצמבר 2023											
א	א1	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יב	יג
0%	2%	10%	20%	35%	50%	60%	75%	100%	150%	אחר	ט"כ חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)
סוגי הנכסים											
1	94,305	-	-	-	-	-	-	-	-	-	94,305
ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית											
2	-	-	691	-	-	-	-	-	-	-	691
ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית											
3	-	-	5,553	-	69	-	5	-	-	-	5,627
בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))											
4	-	-	332	-	-	-	-	-	-	-	332
חברות ניירות ערך											
5	-	78	685	-	120	-	42,985	1,123	-	-	44,991
תאגידים											
6	-	-	-	-	-	-	23,548	19	-	-	23,567
חשיפות קמעונאיות ליחידים											
7	-	-	-	-	-	-	4,427	1	-	-	4,428
הלוואות לעסקים קטנים											
8	-	-	-	-	9,429	8,320	3,735	1,350	-	-	34,609
בביטחון נכס למגורים											
9	-	-	-	-	-	-	-	3,036	-	-	3,036
בביטחון נדל"ן מסחרי											
10	-	-	-	-	-	-	-	247	260	-	507
הלוואות בפיגור											
11	653	-	-	-	-	-	-	2,180	267	-	3,100
נכסים אחרים*											
11א	-	-	-	-	-	-	-	365	215	-	580
*מזה: בגין מניות											
12	94,958	78	-	7,261	11,775	9,618	8,320	31,710	49,823	1,650	215,193
סך הכל											

היתרות בגילוי כוללות יתרות חוב מאזניות וחוז מאזניות, למעט השקעות בתאגידים פיננסיים ומיסים נדחים מתחת לסף הניכוי הכפופים למשקל סיכון של 250%.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2024									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאדני (למעט נגזרים) (3)							סיכון אשראי כולל (1)		
הפסדי אשראי (4)									
ייתר ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי בעייתי לא צובר	מזה: סיכון אשראי בעייתי (6)	מזה: חובות (2)	סך הכל	מזה: סיכון אשראי בעייתי (6)	מזה: דירוג ביצוע אשראי (5)	סך הכל
פעילות לווים בישראל									
ציבור - מסחרי									
12	(1)	(5)	4	18	504	627	18	581	631
1	-	-	-	-	118	153	-	154	154
215	(56)	(68)	157	306	7,162	9,997	306	9,688	10,320
191	4	5	22	376	11,163	17,663	376	17,046	17,701
170	-	26	33	117	7,107	7,702	118	7,489	7,802
41	-	9	21	34	1,877	2,127	34	2,165	2,220
278	3	(6)	141	382	7,851	9,237	382	8,514	9,337
22	(2)	(1)	9	17	812	964	17	891	965
27	1	-	16	22	1,564	1,831	22	1,791	1,888
16	(5)	(10)	4	30	1,566	2,460	30	2,413	2,515
32	-	(1)	9	11	21,011	25,357	11	30,635	30,698
71	1	14	28	69	2,192	3,177	69	3,037	3,215
56	(4)	(10)	21	30	3,437	4,052	30	3,955	4,071
1,132	(59)	(47)	465	1,412	66,364	85,347	1,413	88,359	91,517
סך הכל מסחרי									
191	(6)	(4)	187	232	36,161	39,352	232	38,873	39,352
457	11	5	101	268	23,227	40,591	268	39,641	40,611
1,780	(54)	(46)	753	1,912	125,752	165,290	1,913	166,873	171,480
סך הכל ציבור - פעילות בישראל									
1	-	(1)	-	-	1,099	1,101	-	2,572	2,572
-	-	-	-	-	1,592	1,607	-	20,680	20,680
1,781	(54)	(47)	753	1,912	128,443	167,998	1,913	190,125	194,732
סך הכל פעילות בישראל									
פעילות לווים בחו"ל									
סך הכל ציבור									
7	-	(4)	1	3	442	561	3	694	706
-	-	-	-	-	969	1,001	-	1,800	1,800
-	-	-	-	-	-	-	-	6,707	6,707
7	-	(4)	1	3	1,411	1,562	3	9,201	9,213
סך הכל פעילות בחו"ל									
1,787	(54)	(50)	754	1,915	126,194	165,851	1,916	167,567	172,186
1	-	(1)	-	-	2,068	2,102	-	4,372	4,372
-	-	-	-	-	1,592	1,607	-	27,387	27,387
1,788	(54)	(51)	754	1,915	129,854	169,560	1,916	199,326	203,945
סך הכל									

(1) סיכון אשראי מאדני וסיכון אשראי חוץ מאדני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, סיכון אשראי מאדני בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאדניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 129,854 מיליון ש"ח, 27,657 מיליון ש"ח, 147 מיליון ש"ח, 393 מיליון ש"ח ו-45,894 מיליון ש"ח, בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאדניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאדניים (יתרת ההפרשה בגין מכשירים אלה, מוצגת במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאדני וחוץ מאדני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2023									
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאדני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾									
ייתר ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי בעייתי לא צובר	מזה: סיכון אשראי בעייתי (6)	מזה: חובות (2)	סך הכל	מזה: סיכון אשראי בעייתי (6)	מזה: דירוג ביצוע אשראי (5)	סך הכל
פעילות לווים בישראל									
									ציבור - מסחרי
16	2	6	5	26	557	689	26	626	692
1	-	-	-	-	49	77	-	76	77
221	1	48	186	454	7,065	10,241	454	9,750	10,507
190	(6)	18	30	302	10,449	17,149	302	16,799	17,189
144	(4)	78	31	74	7,112	7,815	78	7,598	7,915
32	1	7	3	41	1,704	1,932	41	1,935	1,994
291	3	111	137	493	8,380	9,700	493	9,138	9,831
22	(1)	5	8	18	812	989	18	899	990
28	-	3	3	25	1,608	1,886	25	1,882	1,935
20	1	4	7	24	1,618	2,432	24	2,416	2,503
33	(4)	(6)	8	9	16,397	20,019	9	24,300	24,476
60	4	21	12	46	2,041	3,032	46	2,895	3,092
62	3	12	22	41	3,392	4,054	41	3,960	4,084
1,120	-	307	452	1,553	61,184	80,015	1,557	82,274	85,285
189	2	40	205	273	35,450	37,880	273	37,391	37,880
463	29	148	92	275	22,139	38,898	275	37,971	38,917
1,772	31	495	749	2,101	118,773	156,793	2,105	157,636	162,082
2	-	-	-	-	1,172	1,176	-	1,745	1,745
-	-	-	-	-	1,055	1,078	-	16,044	16,044
1,774	31	495	749	2,101	121,000	159,047	2,105	175,425	179,871
פעילות לווים בחו"ל									
11	-	7	-	24	315	360	24	419	482
-	-	-	-	-	699	731	-	1,493	1,493
-	-	-	-	-	-	-	-	10,407	10,407
11	-	7	-	24	1,014	1,091	24	12,319	12,382
1,783	31	502	749	2,125	119,088	157,153	2,129	158,055	162,564
2	-	-	-	-	1,871	1,907	-	3,238	3,238
-	-	-	-	-	1,055	1,078	-	26,451	26,451
1,785	31	502	749	2,125	122,014	160,138	2,129	187,744	192,253

(1) סיכון אשראי מאדני וסיכון אשראי חוץ מאדני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, סיכון אשראי מאדני בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאדניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 122,014 מיליון ש"ח, 26,442 מיליון ש"ח, 57 מיליון ש"ח, 417 מיליון ש"ח ו-43,323 מיליון ש"ח, בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאדניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאדניים (יתרת ההפרשה בגין מכשירים אלה, מוצגת במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאדני וחוץ מאדני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(7) כולל סיכון אשראי מאדני בסך של 140 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאדני בסך של 5 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיר שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדירור וללא נגזרים)

הבנקים בקבוצה מעמידים אשראי צרכני למגוון משקי בית המורכבים בעיקרם מאוכלוסיות יעד המאופיינות ברמת סיכון נמוכה מהממוצע, חלקן לעובדים ולגמלאים במערכת החינוך ובמערכת הביטחון.

מדיניות האשראי לאנשים פרטיים משקפת את תיאבון הסיכון של הבנק וכוונותיו לגבי רמות הסיכון אשר ברצונו ליטול וכן את הפרופיל הרצוי לתיק האשראי לאנשים פרטיים והיקפו ביחס לתיק האשראי הכולל.

השפעת מלחמת "חברות ברזל" על אשראי לאנשים פרטיים

עם פרוץ המלחמה ועל מנת להקל על לקוחות הבנק את ההתמודדות עם קשיי המלחמה והשלכותיה, נקט הבנק בסדרה של הקלות משמעותיות, הן במסגרת הוראת השעה שפורסמה על ידי הפיקוח על הבנקים והן בהקלות נוספות, שכללו הרחבת ההטבות לאוכלוסיות שונות, בכללן כוחות הביטחון ואנשי קבע.

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים בישראל:

יטרה ליום		שינוי לעומת	
30 בספטמבר	31 בדצמבר	30 בספטמבר	31 בדצמבר
2024	2023	2023	2023
במיליוני ש"ח			
6,048	5,814	4.0	10.9
17,179	17,111	0.4	3.0
23,227	22,925	1.3	4.9
5,277	4,968	6.2	4.0
8,856	8,395	5.5	1.3
3,231	3,005	7.5	9.6
17,364	16,368	6.1	3.6
40,591	39,293	3.3	4.4
21,659	22,168	(2.3)	(1.3)
יתרות עו"ש ויתרות מנוצלות כרטיסי אשראי הלוואות אחרות סך כל סיכון האשראי המאזני מסגרות עו"ש לא מנוצלות מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות סיכון אשראי חוץ מאזני אחר סך כל סיכון האשראי החוץ מאזני סך כל סיכון האשראי הכולל ממוצע היקף האשראי המאזני, כולל משיכת יתר בעו"ש, כרטיסי אשראי והלוואות			

להלן התפלגות סיכון האשראי הבעייתי מסך החובות לאנשים פרטיים בישראל:

יטרה ליום		שינוי לעומת	
30 בספטמבר	31 בדצמבר	30 בספטמבר	31 בדצמבר
2024	2023	2023	2023
במיליוני ש"ח			
101	94	7.4	9.8
167	183	(8.7)	(8.7)
40,323	39,016	3.3	4.4
40,591	39,293	3.3	4.4
15	14	7.1	(11.8)
99	95	4.2	5.3
0.03%	0.62%		0.67%
סיכון אשראי בעייתי לא צובר הכנסות רבית סיכון אשראי בעייתי צובר הכנסות רבית סיכון אשראי לא בעייתי סך כל סיכון האשראי מזה: חובות צוברים בפיגור של 90 ימים או יותר חובות של לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור*			

(*) על בסיס שנתי

לפרוט נוסף ראה פרק סיכון אשראי בסקירת הסיכונים בדוח ההנהלה והדירקטוריון ליום 30 בספטמבר 2024.

סיכונים בתיק ההלוואות לדירור

הבנק נוקט במדיניות אשראי מידתית המאושרת על ידי דירקטוריון הבנק ונבחנת מידי שנה ומתעדכנת על פי השינויים והתמורות בארץ בתחום הנדל"ן לדירור, שינויים ברגולציה וכיו"ב. כחלק ממדיניות זו, הבנק עוקב באופן שוטף אחר ההתפתחויות בתיק המשכנתאות ונוקט במגוון אמצעים לשם ניהול הסיכונים בו.

הסיכונים נבחנים בהתאם למדיניות שנקבעה לגבי תיאבון הסיכון בתחום המשכנתאות, הן ברמת העסקה הבודדת והן ברמה של כלל תיק המשכנתאות של הקבוצה. הבנק מנהל את הסיכונים, בין השאר, על-ידי השתת מגבלות בפרמטרים שונים, כגון שיעור המימון (LTV), שיעור ההחזר מההכנסה, שיעור ההלוואות ברבית משתנה, שיעור ההלוואות הניתנות לתקופות ארוכות (מעל 25 שנה) ועוד.

בעת מתן משכנתא, הבנק בוחן את ההסתברות לכשל על-ידי שימוש במודל סטטיסטי וגם בוחן את יכולת ההחזר של הלקוח בתרחישים אפשריים של שינויי רבית. הבנק נוקט משנה זהירות בנכסים בהם המצב הרישומי מורכב, תוך מתן משקל יתר לטיב הלקוח ולשיעור המימון.

הבנק מבצע בקרה חודשית אחר התפתחות מאפייני הסיכון בתיק המשכנתאות, בהתאם למגבלות על פי פרמטרים במדיניות האשראי. בנוסף נעשה מעקב אחר השינויים בהיקף החוב הבעייתי בתיק המשכנתאות ואחר שיעור הפיגורים בו והשוואת הנתונים לאלו של כלל המערכת הבנקאית.

כמו כן, הבנק ממשיך לעקוב אחר ההשפעות האפשריות על תיק המשכנתאות בשל ההתפתחויות האחרונות בסביבה המקרו כלכלית ומלחמת "חרבות ברזל".

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 העמיד הבנק משכנתאות לציבור, בניטרול מיחזורים, בסכום כולל של 3,076 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,716 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 13.3%.

השפעת מלחמת "חרבות ברזל" על אשראי לדירור

על רקע המלחמה וכדי לסייע ללקוחות הבנק, פרסם הבנק מתווה הכולל הקלות בתחומי האשראי והעמלות ללקוחות מסוימים ובהן, דחיית תשלומי משכנתאות, בנוסף לפטור מתשלום. לפרטים בדבר הדחיות ראו טבלה "מידע נוסף על פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה" בחלק 5 לעיל, לפרטים בדבר המתווה ראו פסקת חרבות ברזל בפרק הרקע לעיל.

להלן נתונים לגבי מאפיינים שונים של אשראי לדירור שהעמיד הבנק- שיעור מסך הביצועים החדשים:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30.09.23	31.12.23	31.03.24	30.06.24	30.09.24	
					מאפיינים
36.7%	35.6%	36.8%	37.0%	37.8%	שיעור מימון מעל 60%
0.2%	0.3%	0.2%	0.7%	1.1%	שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (למטרת רכישה ובהחזר חודשי)
55.1%	56.7%	55.9%	56.4%	57.9%	שיעור ברבית משתנה
5.4%	6.0%	7.3%	6.8%	6.4%	שיעור ההלוואות לכל מטרה
8.6%	9.5%	9.5%	8.7%	7.8%	שיעור ההלוואות למטרת השקעה מסך רכישת הדירות
25.6	25.4	25.4	25.2	25.5	תקופת פירעון מקורית ממוצעת בשנים (למטרת רכישה ובהחזר חודשי)

לפרטים נוספים ראה פרק סקירת הסיכונים בדוח ההנהלה והדירקטוריון ליום 30 בספטמבר 2024.

סיכונים בענף הבינוי והנדל"ן

על רקע העליה ברמת הסיכון של החשיפות לענף הבינוי והנדל"ן, בין היתר, בשל סביבת הרבית הגבוהה, והעליה ברמת אי הוודאות הכלכלית לנוכח המלחמה, הופץ ביום 15 באוקטובר 2024, מכתב בנק ישראל בנושא "התפתחויות בענף הבינוי והנדל"ן" ובו דרישה לביצוע ניתוח מקיף של השפעת ההתפתחויות בשוק הנדל"ן על הסיכונים בתיק הנדל"ן בבנק, כמפורט במכתב כאמור ובהתאם לפרמטרים הנקובים בו, ובהמשך לכלול המלצות לצעדים מתאימים, לרבות קביעת מגבלות לפי הצורך.

בנוסף, הבנק נדרש לבחון את נאותות האופן שבו ההשפעות האמורות באות לידי ביטוי בהערכת סיכון הלווים, לרבות בדירוגי הסיכון ובסיווגי החובות. כמו כן, נדרש הבנק לבחון את נאותות האופן, שבו ההתפתחויות באות לידי ביטוי בהקצאת ההון במסגרת יעדי ההון העצמי והון רובד 1, שנקבעו על ידי הבנק.

במסגרת הענות הבנק לדרישת בנק ישראל, הבנק ביצע בחינה מקיפה של הפרויקטים לבניה להם מעמיד הבנק ליווי פיננסי, בין היתר, בהיבט השפעת מבצעי המכירות על סיכון האשראי. כמו כן, נבחנו הקרקעות שמומנו על ידי הבנק וההיתכנות להתקדמות לשלב הבניה בהן. בנוסף, במהלך הרבעון השלישי של השנה, הבנק ביצע בדיקה מקיפה ללווים שנטלו אשראי עבור נדל"ן מניב בסכומים העולים על 50 מיליון ש"ח, בדגש על שיעור LTV, שיעור תפוסה, ותק הבטוחה ושיעור ההון העצמי המתוקנן בהתאם למדיניות האשראי של הבנק.

במטרה לבצע את הנדרש, בהתאם ללוחות הזמנים שנקבעו במכתב כאמור, נבחנו היבטים נוספים. נוכח העליה ברמת הסיכון בתחום הנדל"ן, הבנק החליט לשמר את תוספת ההפרשה בענף הפעילות בנדל"ן ואת תוספת ההפרשה בגין מימון קרקעות, בהתאם לקריטריונים שנקבעו.

יודגש כי הבנק נוקט במדיניות אשראי מידתית שאושרה על ידי הדירקטוריון, נבחנת מידי שנה ומתעדכנת על פי השינויים והתמורות בארץ בתחום הנדל"ן, שינויים ברגולציה (כגון: הוראות המפקח על הבנקים והחלטות/תכניות ממשלה) וכיו"ב. מדיניות זו באה לידי ביטוי בבחינת שיעור המימון, קביעת מגבלות שונות, ביצוע ניתוחי רגישות בליווי פרויקטים לבניה ובחינת שיעור ההון העצמי ודרישה למכירות והשכרות מוקדמות וזאת על מנת לצמצם ככל הניתן את הסיכונים.

בנוסף, הבנק אימץ מדיניות פרטנית ביחס לתחומי הפעילות השונים בתחום הבינוי והנדל"ן, ובהם ליווי בניה למגורים, ליווי בניה לנכסים מניבים, מימון קרקעות וכן אשראי למימון נדל"ן מניב ביעוד למשרדים, מסחר ותעשייה.

בקשות חדשות למימון נדל"ן בבנק מאופיינות בבחינת פרמטרים שונים, בין היתר, מיקום הנכס, פיזור גאוגרפי, ייעודו (מגורים/משרדים/מסחר/ תעשייה) וסוג העסקה (לרבות תמ"א/מחיר למשתכן/מחיר מטרה וכו'). כמו כן, נבחנת רמת הסיכון הנגזרת בכל מימון בהתייחס לשיעור המימון, תקופת המימון, איכות הלוואה ואיטננות. בהתאם לכל האמור לעיל וכן פרמטרים נוספים, נקבעת רמת התמחור ורווחיות התיק.

מעבר לבדיקות הנעשות באופן שוטף, הבנק מקיים דיון תקופתי בכל תיקי האשראי בענף הבינוי והנדל"ן, בוחן את מצב הפרויקטים וכן את רמת הסיכון בכל פרויקט ופועל לצמצום חשיפות ככל האפשר. ככלל, בחינת הפרויקטים מתבצעת על בסיס חודשי ועל פי דוחות ביצוע, המתקבלים מאת המפקח על הפרויקט, כאשר הסיכונים הנבחנים הם, הן ברמת סיכון השוק והן ברמת סיכון הביצוע. הבנק מקפיד לתמחר כל עסקה בהתאם לסיכון ולריתוק ההון הנדרש.

בבנק קיימים מספר כלים לאיתור חובות בעייתיים, כדלהלן: מבחן קיום מקור ההחזר הראשוני, מערכת "איתור מוקדם של חובות בעייתיים", מערכת "שעון החול", מערכת דירוג ואיתור לקוחות בהם מתגלים תסמינים שליליים ושיוכם לרשימת לקוחות במעקב. בנוסף, מבוצעות בדיקות שוטפות לאיתור חובות בעייתיים, או לקוחות עם סימנים שליליים המעידים על ההסתברות להפיכתם לבעייתיים, הן בקו הראשון (פיקוח אשראי) והן בקו השני. כמו כן, בקו השני מבוצעות בדיקות מדגמיות של לווים, לצורך איתור לקוחות בעייתיים בשלב מוקדם, אשר לא זוהו במהלך העבודה השוטפת על ידי קו ההגנה הראשון, וכן מבוצעת הערכה ומתן חוות דעת כתובה, ללא תלות בגורמים המאשרים חשיפות אשראי, של סיכון האשראי בחשיפות אשראי מהותיות. ההפרשה להפסדי אשראי מחושבת בהתאם להוראות המפקח על הבנקים ונקבעת גם עבור ענף הבינוי והנדל"ן, על פי מאפייניו. יצוין, כי בנוסף למדידה כמותית זו, בוחן הבנק מדי רבעון, באופן סובייקטיבי, את הצורך בהגדלה נוספת של מקדמי ההפרשה לענף הבינוי והנדל"ן, בהתחשב בהתפתחויות בסביבה העסקית ואינדיקציות נוספות, הרלוונטיות לרמת הסיכון הגלומה בתיק האשראי ובמידת הצורך, מגדיל את מקדמי ההפרשה הקבוצתית. בחינה נוספת מבוצעת גם עבור לווים ספציפיים ובמידת הצורך, נרשמת גם הפרשה פרטנית.

בשנה האחרונה, נרשמה ירידה בביקוש לרכישת דירות וזאת, בין היתר, על רקע עליית האינפלציה והרבית. בחודשים האחרונים, חלה התאוששות בביקוש לרכישת דירות. עם זאת, עדיין שוררת אי ודאות רבה בענף. הבנק עוקב באופן שוטף אחר המגמות וההשלכות הנובעות מהן. מדיניות הבנק המידתית, הביאה לכך שלא נרשמה השפעה מהותית, נכון להיום, על איכות התיק.

השפעת מלחמת "חרבות ברזל"

ענף הבינוי והנדל"ן ממשיך להיות מושפע באופן ישיר מהמלחמה, בעיקר מצד ההיצע, עקב המשך המחסור המהותי בכוח העבודה באתרי הבנייה, בין אם כתוצאה מאי כניסת פועלים פלסטינים מאזור יהודה ושומרון ומרצועת עזה, ובין אם מקצב גיוסם האיטי של פועלים זרים. הבנק מבצע מעקב שוטף אחר כלל הפרויקטים הממומנים בבנק, ומקיים קשר שוטף עם כלל היזמים.

התפלגות סיכון האשראי לציבור בענף הבינוי והנדל"ן בישראל:

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2023	2023	2024		
			במיליוני ש"ח	
				סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
				נדל"ן שבנייתו לא הושלמה
7,271	7,348	6,571		מזה: קרקע גולמית
5,508	5,492	6,770		נדל"ן בתהליכי בניה
6,008	5,977	5,998		נדל"ן שבנייתו הושלמה
6,317	5,837	6,164		אחר ⁽²⁾
25,104	24,654	25,503		סך הכל

- (1) מזה: אשראי המובטח בנדל"ן למגורים בסך של 11,216 מיליון ש"ח (7,722 מיליון ש"ח מאזני ו-3,494 מיליון ש"ח חוץ מאזני), אשראי המובטח בנדל"ן לתעשייה בסך של 1,272 מיליון ש"ח (1,040 מיליון ש"ח מאזני ו-232 מיליון ש"ח חוץ מאזני) ואשראי המובטח בנדל"ן למסחר בסך של 6,825 מיליון ש"ח (6,358 מיליון ש"ח מאזני ו-467 מיליון ש"ח חוץ מאזני), (31.12.23 - 11,063 מיליון ש"ח, 1,212 מיליון ש"ח ו-6,486 מיליון ש"ח, בהתאמה).
- (2) כולל אשראי ללווים בענף הבינוי והנדל"ן בישראל, להם בטחון שאינו נדל"ן, בעיקר פרויקטי תשתיות ואשראי לחברות נדל"ן מניב.

להלן התפלגות איכות האשראי בענף הבינוי והנדל"ן בישראל:

שינוי לעומת		יתרה ליום		
31 בדצמבר	30 בספטמבר	31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2023	2023	2023	2023	2024
				במיליוני ש"ח
				באחוזים
(9.8)	(19.1)	61	68	55
39.7	140.4	315	183	440
1.1	2.5	24,728	24,403	25,008
1.6	3.4	25,104	24,654	25,503
	-	-	1	1
(13.3)	(23.5)	15	17	13

סיכון אשראי בעייתי לא צובר הכנסות רבית

סיכון אשראי בעייתי צובר הכנסות רבית

סיכון אשראי לא בעייתי

סך כל סיכון האשראי

מזה: חובות צוברים בפיקוד של 90 ימים או יותר

חובות של לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים

אינדיקטורים עיקריים של תיק האשראי בענף הבינוי והנדל"ן בישראל:

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2023	2023	2024		
15.5%	15.1%	14.9%		שיעור יתרת סיכון האשראי לענף הבינוי והנדל"ן מסך סיכון האשראי הכולל לציבור
334	314	361		יתרת ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי (במיליוני ש"ח)
1.3%	1.3%	1.4%		שיעור יתרת ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי מסיכון האשראי הכולל לציבור
1.5%	1.0%	1.9%		שיעור האשראי הבעייתי מסיכון האשראי הכולל לציבור
2.8%	2.8%	3.8%		שיעור האשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מסיכון האשראי הכולל לציבור

חלק 5 א - סיכון אשראי של צד נגדי

סיכון אשראי של צד נגדי הוא הסיכון שהצד הנגדי לעסקה יכנס לכשל טרם מועד הסילוק הסופי של התשלומים בגין העסקה. הפסד כלכלי ייגרם אם בעת כניסתו של הצד הנגדי למצב של כשל, יהיו עסקאות עמו בעלות ערך כלכלי חיובי לבנק. סיכון אשראי צד נגדי בבנק גרם עקב פעילות בנגזרים מול מוסדות פיננסיים.

בניגוד לחשיפת האשראי, בה החשיפה היא חד צדדית והבנק נושא לבדו בסיכון להפסד, סיכון צד נגדי יוצר סיכון דו צדדי להפסד וזאת בהתאם להיות ערך העסקה חיובי או שלילי עבור כל אחד מהצדדים לעסקה. שווי השוק של העסקאות אינו וודאי והוא יכול להשתנות לאורך חיי העסקה בשל שינויים בפרמטרים הרלוונטיים בשוק.

החל מיום 1 ביולי 2022 הנתונים המתייחסים לסיכון אשראי צד נגדי מחושבים בהתאם להוראת ניהול בנקאי A203 על פי גישת SA-CCR.

ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1) במיליוני ש"ח

30 בספטמבר 2024					
א	ב	ד	ה	ו	
עלות שחלוק	חשיפה פוטנציאלית עתידית	Alpha ששימש לצורך חישוב EAD רגולטורי	EAD לאחר CRM	RWA	
429	2,019	1.4	3,427	1,995	1 הגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי צד נגדי- SA-CCR (עבור נגזרים)
-	-	-	-	-	3 הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך (SFT))
429	2,019		3,427	1,995	6 סך הכל

30 בספטמבר 2023					
א	ב	ד	ה	ו	
עלות שחלוק	חשיפה פוטנציאלית עתידית	Alpha ששימש לצורך חישוב EAD רגולטורי	EAD לאחר CRM	RWA	
843	2,141	1.4	4,177	1,611	1 הגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי צד נגדי- SA-CCR (עבור נגזרים)
-	-	-	-	-	3 הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך (SFT))
843	2,141		4,177	1,611	6 סך הכל

31 בדצמבר 2023					
א	ב	ד	ה	ו	
עלות שחלוק	חשיפה פוטנציאלית עתידית	Alpha ששימש לצורך חישוב EAD רגולטורי	EAD לאחר CRM	RWA	
470	1,673	1.4	3,000	1,380	1 הגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי צד נגדי- SA-CCR (עבור נגזרים)
-	-	-	-	-	3 הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך (SFT))
470	1,673	-	3,000	1,380	6 סך הכל

הקצאת הון בגין התאמת שערך לסיכון אשראי (CVA) (CCR2) במיליוני ש"ח

	31 בדצמבר 2023		30 בספטמבר 2023		30 בספטמבר 2024		
	א	ב	א	ב	א	ב	
	EAD לאחר CRM	RWA	EAD לאחר CRM	RWA	EAD לאחר CRM	RWA	
3 סך כל התיקים שמחשבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית	2,998	536	4,176	688	3,425	517	

הגישה הסטנדרטית - חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לאחר הפחתת בטחונות (CRM) לפי תיק פיקוחי ומשקלות סיכון (CCR3) (במיליוני ש"ח)

ליום 30 בספטמבר 2024									
א	1א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט
0%	2%	10%	20%	50%	75%	100%	150%	אחר	סך חשיפת אשראי
סוגי הנכסים									
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
-	-	-	-	24	-	-	-	-	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
-	-	-	379	149	-	-	-	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
-	-	-	-	1,933	-	-	-	-	חברות ניירות ערך
-	-	-	2	96	-	778	-	-	תאגידים
-	-	-	-	-	-	31	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
-	-	-	-	-	-	2	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בביטחון נכס למגורים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
-	-	-	414	2,202	-	811	-	-	סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2023									
א	1א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט
0%	2%	10%	20%	50%	75%	100%	150%	אחר	סך חשיפת אשראי
סוגי הנכסים									
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
-	-	-	-	51	-	-	-	-	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
-	-	-	399	-	-	-	-	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
-	-	-	-	2,721	-	-	-	-	חברות ניירות ערך
-	19	-	1	19	-	915	-	-	תאגידים
-	-	-	-	-	-	50	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
-	-	-	-	-	-	2	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בביטחון נכס למגורים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
-	19	-	3,172	19	-	967	-	-	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2023									
ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	א
סך חשיפת אשראי	אחר	150%	100%	75%	50%	20%	10%	2%	0%
סוגי הנכסים									
12	-	-	-	-	-	-	-	-	12
25	-	-	-	-	-	25	-	-	-
375	-	-	-	-	-	375	-	-	-
1,570	-	-	-	-	-	1,570	-	-	-
949	-	-	900	-	34	3	-	12	-
67	-	-	67	-	-	-	-	-	-
2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3,000	-	-	969	-	34	1,973	-	12	12
סך הכל									

הרכב הביטחון בגין חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) (CCR5) (במיליוני ש"ח)

ליום 30 בספטמבר 2024					
א	ב	ג	ד	ה	ו
ביטחון שמשמש בעסקאות נגזרים					
שווי הוגן של ביטחון שהתקבל	שווי הוגן של ביטחון שהופקד	שווי הוגן של ביטחון	שווי הוגן של ביטחון	שווי הוגן של ביטחון	שווי הוגן של ביטחון
מנותק	לא מנותק	מנותק	לא מנותק	מנותק	לא מנותק
-	154	-	11	-	147
-	1,140	-	599	-	-
-	-	-	-	147	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	1,294	-	610	147	147
סך הכל					

ליום 30 בספטמבר 2023					
א	ב	ג	ד	ה	ו
ביטחון שמשמש בעסקאות נגזרים					
שווי הוגן של ביטחון שהתקבל	שווי הוגן של ביטחון שהופקד	שווי הוגן של ביטחון	שווי הוגן של ביטחון	שווי הוגן של ביטחון	שווי הוגן של ביטחון
מנותק	לא מנותק	מנותק	לא מנותק	מנותק	לא מנותק
-	32	-	8	-	155
-	767	61	417	-	-
-	-	-	-	155	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	799	61	425	155	155
סך הכל					

ליום 31 בדצמבר 2023					
א	ב	ג	ד	ה	ו
ביטחון שמשמש בעסקאות נגזרים					
שווי הוגן של ביטחון שהתקבל			שווי הוגן של ביטחון שהופקד		
מנותק	לא מנותק		מנותק	לא מנותק	
-	16		-	-	57
-	867		66	343	-
-	-		-	-	57
-	-		-	-	-
-	-		-	-	-
-	-		-	-	-
-	-		-	-	-
-	-		-	-	-
-	-		-	-	-
-	883		66	343	57

מזומן - מטבע מקומי	-
מזומן - מטבעות אחרים	-
חוב ריבוני מקומי	-
חוב ריבוני אחר	-
חוב של סוכנות ממשלתית	-
אגרות חוב קונצרניות	-
מניות	-
ביטחון אחר	-
סך הכל	-

חלק 6 - סיכון שוק

סיכון שוק (סיכון פיננסי) הינו סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובעים משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערי מטבע, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים, ובכללם: סיכון רבית, סיכון מטבע, סיכון אינפלציה, סיכון מחיר מניות וסיכון תנודתיות.

בתחילת שנת 2024 ועל רקע מלחמת חרבות ברזל, הוריד בנק ישראל את הריבית ב-0.25% לרמה של 4.5% מתוך מטרה לייצוב השווקים והפחתת רמת אי הוודאות, לצד יציבות מחירים ותמיכה בפעילות הכלכלית. לאור התמשכות המלחמה והתרחבותה, העלייה בגירעון ובחוסר הוודאות הגיאופוליטי, הצפי הוא שהרבית בישראל תישאר ללא שינוי בחצי השנה הקרובה. בחודשים האחרונים חלה האצה באינפלציה וצפיית האינפלציה לשנה הקרובה עומדות מעל לטווח העליון של בנק ישראל.

בעולם, על רקע התמתנות האינפלציה הוחל תהליך הורדת רבית במדינות רבות ובכללן אנגליה, קנדה, שווייץ, גוש היורו וארה"ב והצפי הוא שבחודשים הקרובים תהליך זה יימשך.

הבנק נוקט במגוון פעולות על מנת להתמודד עם ההשפעות של השינויים ברבית ובאינפלציה, לרבות עדכוני הנחות למודלים שונים בתחומי האשראי וסיכוני שוק, ביצוע עסקאות לניהול החשיפה במגזר הצמוד מדד והתאמת שיעורי הביטחונות הנדרשים לפעילות בשוק. הבנק פועל באופן שוטף להתאים את חשיפת הריבית, חשיפת המדד וחשיפת המט"ח שלו בהתאם להתפתחויות הכלכליות והגיאופוליטיות המשתנות. הבנק ממשיך לעקוב אחר ההתפתחויות השונות במצב המאקרו כלכלי ונוקט בפעולות ככל הנדרש.

השפעת מלחמת "חרבות ברזל"

על רקע המלחמה, גבר חוסר הוודאות באשר לתחזיות המאקרו בישראל, ובפרט באשר לקצב האינפלציה הצפוי ושיעור הרבית המוניטרית. מתחילת השנה ולמרות התמשכות המלחמה שוק המניות המקומי מציג תשואות חיוביות, אך מפגין תשואת חסר בהשוואה לשווקים אחרים בעולם ותשואת האג"ח הממשלתיות עלתה. כמו כן, ישנה תנודתיות בשוק המט"ח אל מול השקל. לתנודתיות בשווקים, לא היתה השפעה מהותית על הבנק.

סיכוני שוק בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים

במסגרת יישום הוראות באזל הקבוצה מיישמת את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכוני שוק. להלן פרוט נכסי סיכון בגין רכיבי סיכון השוק:

סיכון שוק בשיטה הסטנדרטית (MR1)

א			ב			ג		
30 בספטמבר 2024			30 בספטמבר 2023			31 בדצמבר 2023		
סכומים במיליוני ש"ח								
מוצרים ישירים (outright products)								
1	סיכון שיעור רבית (כללי וספציפי)	609	518	499				
2	סיכון פוזיציה במניות (כללי וספציפי)	103	1	1				
3	סיכון שער חליפין	349	509	336				
4	סיכון סחורות	-	-	-				
אופציות								
5	הגישה הפשוטה	-	-	-				
6	גישת דלתה-פלוס	-	-	-				
7	גישת התרחישים	113	125	50				
8	איגוח	-	-	-				
9	סך הכל	1,174	1,153	886				

חלק 6 א - סיכון ריבית בתיק הבנקאי (IRRBB) ובתיק למסחר

סיכון הריבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית. שינויים בריבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ובנוסף משפיעים על שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, מכיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים או אף התזרימים עצמם משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית. צורותיו העיקריות של סיכון הריבית שאליו נחשף הבנק כוללות:

- סיכון תמחור מחדש הנובע מהבדלי עיתוי בתקופות לפירעון (בריבית קבועה) ובמועדי תמחור מחדש (בריבית משתנה) של נכסים התחייבויות ופוזיציות חוץ מאזניים של הבנק.
 - סיכון עקום התשואה הנובע מתזוזות בלתי צפויות של עקום התשואה המשפיעות באופן שלילי על רווחי התאגיד הבנקאי או על השווי הכלכלי.
 - סיכון בסיס הריבית הנובע ממתאם לא מושלם בשינויים של שיעורי הריבית בשווקים פיננסיים שונים או במכשירים שונים הדומים במאפייני התמחור מחדש.
 - סיכון אופציונליות הנובע משינוי עיתוי או בהיקף תזרים המזומנים של מכשיר פיננסי עקב שינויים בשיעורי ריבית השוק.
- בניהול החשיפות לסיכונים שוק מבחין הבנק בין החשיפות הנוצרות כחלק מהניהול השוטף של הנכסים וההתחייבויות של הבנק (התיק הבנקאי) לבין החשיפות בתיק למסחר, זאת בהתבסס על מדיניות מפורטת שאישר דירקטוריון הבנק להגדרת התיק הבנקאי והתיק למסחר.

מידע כמותי על סיכון ריבית בתיק הבנקאי ובתיק למסחר

כימות החשיפה בתיק הבנקאי משולבת בחישוב מודל VaR, וכן במבחני הקיצון, ונועד להגביר את אפקטיביות ניהול סיכון הריבית בבנק הן בתיק הבנקאי והן בתיק למסחר.

הבנק מודד ומעריך את רגישות התיק הבנקאי לשינויים בריבית בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 333 בנושא סיכון הריבית. המדידה נעשית הן ברמת מגזר הצמדה והן ברמת פעילות בודדת, ומודדת באופן שוטף את השפעת זעזוע סטנדרטי (קרי שינוי מיידי בעקום הריבית בשיעור של 100 נקודות בסיס), על הרווח החשבונאי ועל השווי הכלכלי.

ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים בריבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

להלן מידע על נכסים והתחייבויות החשופים לשינויים בריבית על פי שוויים ההוגן, כולל ניתוח רגישות לגבי השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעור הרבית על שוויים ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים, על פי כללים חשבונאיים:

1. שווי הוגן נטו מותאם ⁽¹⁾ של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

ליום 30 בספטמבר 2024					
שקל לא צמוד	שקל צמוד למדד	מטבע חוץ - דולר	מטבע חוץ - אחר	סך הכל	
במיליוני ש"ח					
192,563	18,377	18,508	4,009	233,457	נכסים פיננסיים*
54,399	314	56,219	8,873	119,805	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוז' מאזניים
179,072	9,332	29,874	5,886	224,164	התחייבויות פיננסיות*
66,765	592	45,168	7,062	119,587	סכום לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוז' מאזניים
1,125	8,767	(315)	(66)	9,511	שווי הוגן נטו
(862)	-	-	-	(862)	השפעת התחייבויות לזכויות עובדים
3,347	-	289	-	3,636	השפעת פריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה
3,610	8,767	(26)	(66)	12,285	שווי הוגן נטו מותאם ⁽¹⁾
2,822	8,767	(183)	(89)	11,317	מזה: תיק בנקאי
314	220	-	-	534	מזה: השפעת פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיור
(87)	(8)	-	-	(95)	מזה: השפעת הנחות התנהגותיות אחרות

ליום 30 בספטמבר 2023					
שקל לא צמוד	שקל צמוד למדד	מטבע חוץ - דולר	מטבע חוץ - אחר	סך הכל	
במיליוני ש"ח					
162,795	17,522	16,479	3,695	200,491	נכסים פיננסיים*
37,300	118	47,270	8,082	92,770	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוז' מאזניים
146,871	10,241	29,581	5,339	192,032	התחייבויות פיננסיות*
51,258	379	34,128	6,562	92,327	סכום לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוז' מאזניים
1,966	7,020	40	(124)	8,902	שווי הוגן נטו
(838)	-	-	-	(838)	השפעת התחייבויות לזכויות עובדים
2,472	-	463	-	2,935	השפעת פריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה
3,600	7,020	503	(124)	10,999	שווי הוגן נטו מותאם ⁽¹⁾
3,039	7,015	471	(125)	10,400	מזה: תיק בנקאי
249	79	-	-	328	מזה: השפעת פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיור
(81)	(6)	-	-	(87)	מזה: השפעת הנחות התנהגותיות אחרות

ליום 31 בדצמבר 2023					
שקל לא צמוד	שקל צמוד למדד	מטבע חוץ - דולר	מטבע חוץ - אחר	סך הכל	
במיליוני ש"ח					
171,396	17,524	18,676	4,065	211,661	נכסים פיננסיים*
40,950	213	47,097	8,332	96,592	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוז' מאזניים
156,837	10,201	30,337	5,176	202,551	התחייבויות פיננסיות*
53,496	480	35,435	7,315	96,726	סכום לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוז' מאזניים
2,013	7,056	1	(94)	8,976	שווי הוגן נטו
(865)	-	-	-	(865)	השפעת התחייבויות לזכויות עובדים
3,043	-	330	-	3,373	השפעת פריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה
4,191	7,056	331	(94)	11,484	שווי הוגן נטו מותאם ⁽¹⁾
2,958	7,054	289	(100)	10,201	מזה: תיק בנקאי
330	209	-	-	539	מזה: השפעת פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיור
(71)	(7)	-	-	(78)	מזה: השפעת הנחות התנהגותיות אחרות

פירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 14 לתמצית הדוחות הכספיים, למעט ייחוס לתקופות לפרעון של פקדונות לפי דרישה (עו"ש) בעוד שבבאור היתר במאזן מהווה את האומדן של השווי ההוגן.

* למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים.

2. השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם ⁽¹⁾ של הבנק וחברות מאוחדות שלו

ליום 30 בספטמבר 2024					
שקל לא צמוד	שקל צמוד למדד	מטבע חוץ - דולר	מטבע חוץ - אחר	סך הכל	
במיליוני ש"ח					
שינויים מקבילים					
(194)	(292)	(21)	(41)	(548)	עלייה במקביל של 1%
(180)	(292)	(21)	(39)	(532)	מזה: תיק בנקאי
675	57	52	-	784	מזה: השפעת הנחות התנהגותיות ⁽²⁾
244	307	23	43	617	ירידה במקביל של 1%
229	307	28	38	602	מזה: תיק בנקאי
(709)	(69)	(66)	-	(844)	מזה: השפעת הנחות התנהגותיות ⁽²⁾
שינויים לא מקבילים					
(335)	(67)	(27)	-	(429)	התללה ⁽³⁾
(338)	(67)	(27)	1	(431)	מזה: תיק בנקאי
300	4	21	(6)	319	השטחה ⁽⁴⁾
306	4	21	(5)	326	מזה: תיק בנקאי
180	(119)	10	(24)	47	עליית ריבית בטווח הקצר
193	(119)	11	(22)	63	מזה: תיק בנקאי
(181)	122	(11)	26	(44)	ירידת ריבית בטווח הקצר
(194)	122	(11)	26	(57)	מזה: תיק בנקאי
ליום 30 בספטמבר 2023					
שקל לא צמוד	שקל צמוד למדד	מטבע חוץ - דולר	מטבע חוץ - אחר	סך הכל ⁽⁵⁾	
במיליוני ש"ח					
שינויים מקבילים					
82	(197)	36	(28)	(107)	עלייה במקביל של 1%
78	(197)	38	(27)	(108)	מזה: תיק בנקאי
513	71	66	-	650	מזה: השפעת הנחות התנהגותיות ⁽²⁾
(45)	200	(34)	29	150	ירידה במקביל של 1%
(43)	200	(35)	28	150	מזה: תיק בנקאי
(562)	(85)	(66)	-	(712)	מזה: השפעת הנחות התנהגותיות ⁽²⁾
שינויים לא מקבילים					
(222)	(41)	31	(2)	(234)	התללה ⁽³⁾
(219)	(42)	26	-	(235)	מזה: תיק בנקאי
266	(1)	(16)	(1)	248	השטחה ⁽⁴⁾
260	(2)	(13)	-	245	מזה: תיק בנקאי
264	(82)	5	(7)	180	עליית ריבית בטווח הקצר
256	(83)	5	(4)	174	מזה: תיק בנקאי
(248)	85	4	11	(148)	ירידת ריבית בטווח הקצר
(241)	85	2	11	(143)	מזה: תיק בנקאי

ליום 31 בדצמבר 2023					
שקל לא צמוד	שקל צמוד למודד	מטבע חוץ - דולר	מטבע חוץ - אחר	סך הכל	
במיליוני ש"ח					
250	(233)	9	(36)	(10)	שינויים מקבילים
252	(233)	9	(35)	(7)	עלייה במקביל של 1%
699	57	54	-	810	מזה: תיק בנקאי
(227)	240	(15)	37	35	מזה: השפעת הנחות התנהגותיות ⁽²⁾
(230)	240	(14)	38	34	ירידה במקביל של 1%
(740)	(69)	(61)	-	(870)	מזה: תיק בנקאי
					מזה: השפעת הנחות התנהגותיות ⁽²⁾
					שינויים לא מקבילים
(193)	(61)	26	(6)	(234)	התללה ⁽³⁾
(196)	(61)	25	(5)	(237)	מזה: תיק בנקאי
268	9	(29)	(3)	245	השטחה ⁽⁴⁾
266	9	(27)	(3)	245	מזה: תיק בנקאי
342	(89)	(21)	(18)	214	עליית ריבית בטווח הקצר
343	(88)	(20)	(17)	218	מזה: תיק בנקאי
(336)	90	17	16	(213)	ירידת ריבית בטווח הקצר
(342)	90	17	18	(217)	מזה: תיק בנקאי

בטבלה זו מוצג השינוי בשווי ההוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

- (1) שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות לפרעון של פקדונות לפי דרישה (עו"ש). פירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים, למעט פקדונות לפי דרישה (עו"ש), ראה באור 14 לדוחות הכספיים.
- (2) השפעת ייחוס לתקופות של פקדונות לפי דרישה (עו"ש), פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיור והנחות התנהגותיות אחרות.
- (3) התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועליה בריבית בטווח הארוך.
- (4) השטחה - עליה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.
- (5) במהלך שנת 2023, בוצע עדכון למודל הפקדונות לפי דרישה (עו"ש). מספרי ההשוואה ל-30.9.23 לא הוצגו מחדש.

3. השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית

31 בדצמבר 2023			30 בספטמבר 2023			30 בספטמבר 2024			
הכנסות מימון שאינן מריבית			הכנסות מימון שאינן מריבית			הכנסות מימון שאינן מריבית			
סך הכל*			סך הכל*			סך הכל*			
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
149	(3)	152	200	-	200	(9)	(14)	5	שינויים מקבילים
141	-	141	197	-	197	22	-	22	עלייה במקביל של 1%
(480)	3	(483)	(407)	-	(407)	(410)	15	(425)	מזה: תיק בנקאי
(472)	-	(472)	(405)	-	(405)	(441)	-	(441)	ירידה במקביל של 1%
									מזה: תיק בנקאי

רגישות ההכנסה בטבלה לעיל חושבה בהתבסס על מספר פרמטרים והנחות שונות ובין היתר, שימוש בהנחות לגבי שינוי במרווחי הפקדונות, מעבר כספים מעו"ש לפקדונות במקרה של עליית רבית לעומת יציבות ביתרות במקרה של ירידת רבית. במהלך שנת 2023, על רקע השינויים בסביבת הריבית, בוצעו התאמות להנחות שבבסיס החישוב. מספרי ההשוואה ל-30.9.23 לא הוצגו מחדש.

*לאחר השפעות מקדזות

מידע נוסף על חשיפה לשינויים בשערי הריבית

חשיפה כוללת של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית ליום 30 בספטמבר 2024

ללא תקופת פרעון	מעל עד 20 שנה	מעל עד 10 שנים	מעל עד 5 שנים	מעל עד 3 שנים	מעל עד 3 שנים	מעל עד 3 שנים	מעל עד 3 שנים	עם דרישה עד חודש
1,905	209	3,610	9,634	9,584	16,390	17,595	11,416	164,991
1,286	-	-	1,004	1,154	2,979	24,424	37,331	52,913
672	-	204	449	15,530	9,980	39,560	17,007	137,798
1,286	46	252	1,604	1,909	3,424	23,759	37,583	51,872
1,233	163	3,154	8,585	(6,701)	5,965	(21,300)	(5,843)	28,234

פירוט נוסף של החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית

1,233	163	3,154	8,462	(6,629)	5,645	(22,067)	(6,084)	28,646	א. לפי מהות הפעילות:
-	-	-	123	(72)	320	767	241	(412)	החשיפה בתיק הבנקאי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	החשיפה בתיק למסחר
1,233	87	2,501	6,580	(8,357)	2,515	(21,612)	(10,557)	32,425	ב. לפי בסיסי הצמדה
-	76	595	1,326	835	4,442	735	582	176	מטבעי ישראלי לא צמוד
-	-	58	679	821	(992)	(423)	4,132	(4,367)	מטבעי ישראלי צמוד מדד
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מטבע חוץ (לרבות צמוד מט"ח)
-	(46)	(252)	(248)	(102)	(106)	(42)	(58)	(8)	ג. השפעות על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית
-	-	-	-	(15,103)	(3,147)	-	-	21,886	השפעת התחייבויות לזכויות עובדים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	השפעת פריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה
-	(199)	(842)	(130)	110	643	650	198	104	השפעת פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיוור
-	-	20	30	9	184	1,126	(190)	(1,274)	השפעת הנחות התנהגותיות אחרות

31 בדצמבר 2023			30 בספטמבר 2023			30 בספטמבר 2024			
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכול שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכול שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכול שווי הוגן	
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	
0.67	4.61	212,798	0.69	4.75	201,532	0.80	4.69	235,334	נכסים פיננסיים*
0.33		98,780	0.32		95,017	0.29		121,091	סכומים אחרים לקבל**
0.63	3.88	199,773	0.60	3.94	189,697	0.53	4.33	221,200	התחייבויות פיננסיות*
0.50		99,778	0.50		95,411	0.42		121,735	סכומים אחרים לשלם**
		12,027			11,441			13,490	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית

פירוט נוסף של החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית

א. לפי מהות הפעילות:									
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכול שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכול שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכול שווי הוגן	
***0.60		10,746	***0.60		10,842	***0.61		12,523	החשיפה בתיק הבנקאי
***0.42		1,281	***0.40		599	***0.36		967	החשיפה בתיק למסחר
ב. לפי בסיסי הצמדה									
***0.49		4,734	***0.47		4,042	***0.49		4,815	מטבע ישראלי לא צמוד
***2.57		7,056	***2.51		7,020	***2.58		8,767	מטבע ישראלי צמוד מדד
***0.40		237	***0.41		379	***0.38		(92)	מטבע חוץ (לרבות צמוד מט"ח)
ג. השפעות על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית									
0.02	0.09	(865)	0.02	0.10	(838)	0.03	0.19	(862)	השפעת התחייבויות לזכויות עובדים
0.12	0.50	3,373	0.10	0.44	2,935	0.19	0.91	3,636	השפעת פריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה
(0.03)	(0.14)	539	(0.03)	(0.16)	328	(0.05)	(0.25)	534	השפעת פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיוור
-	0.02	(78)	0.01	0.03	(87)	-	0.02	(95)	השפעת הנחות התנהגותיות אחרות

- הערות כלליות:
- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, "מסרו לכל מבקש.
 - בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי ושל סכומים אחרים לקבל ולשלם, לאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים, השפעת מודל פירעונות מוקדמים של משכנתאות, השפעת מודל פירעונות מוקדמים בפיקדונות הציבור והשפעת פריסת פיקדונות לפי דרישה, כשהם מהווים בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, למעט פקדונות לפי דרישה (עו"ש), ראה ביאור 14 בדוח הכספי.
 - הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הנובעים מפיקדונות לפי דרישה חושב בהתאם להנחות לגבי תקופות לפירעון המשמשות את הבנק לניהול סיכוני ריבית.
 - שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 14 בדוח הכספי.
 - משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
 - * למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים. לאחר השפעת פריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה, ולאחר השפעת מודל פרעונות מוקדמים משכנתאות.
 - ** סכומים לקבל ולשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, לאחר השפעה של ההתחייבויות לזכויות עובדים.
 - *** ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

חלק 7 - סיכון נזילות

סיכון הנזילות הינו סיכון שבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל משיכות בלתי צפויות של פיקדונות הציבור, ניצול מוגבר של קווי אשראי ואי ודאות לגבי זמינות המקורות, והתחייבויות בלתי צפויות אחרות, לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים הנזילים שעומדים לרשות הבנק. התממשות הסיכון עלולה לגרום לבנק מחסור באמצעים נזילים, אשר בגינו יאלץ הבנק לממש נכסים במחירים הנמוכים ממחירי שוק ו/או לגייס מקורות במחיר הגבוה ממחיר שוק ובמקרי קיצון אף להוות סכנה ליציבותו של הבנק.

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 - "יחס כיסוי הנזילות", ואת הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 "יחס מימון יציב נטו NSFR", המאמצות את המלצות ועדת באזל בנושא זה. כמו, כן הבנק פועל בהתאם לעקרונות שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342 - "ניהול סיכון הנזילות", בין היתר באמצעות מדדים כמותיים לניטור אחר מצב הנזילות, ביצוע תרחישי קיצון ועוד.

יחס כיסוי הנזילות של קבוצת הבנק לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2024 עמד על 171% בהשוואה ל-172% בשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2024, הדרישת הרגולטורית הינה ליחס כיסוי נזילות שלא יפחת מ-100%. הגידול ביחס נבע בעיקר מגידול ביתרות פיקדונות סיטונאים (עפ"י הגדרת הוראת ניהול בנקאי תקין 221) מעל 30 יום בממוצע ברבעון.

השפעת מלחמת "חרבות ברזל"

על רקע המלחמה, התמשכותה והתרחבותה, התגבר חוסר הוודאות הגיאופוליטי, פרמיית הסיכון של המשק עלתה, הגרעון הממשלתי התרחב וקצב האינפלציה הואץ. למלחמה השלכות כלכליות משמעותיות, המשפיעות על המשק הישראלי. על אף השיפור שנצפה בהתאוששות המשק, עדיין קיים חוסר וודאות משמעותי ועלייה ברמת הסיכון.

השינויים בשער החליפין, בשווקי המניות ובתשואות האג"ח הממשלתיות משפיעים באופן ישיר על סיכון הנזילות.

עם פרוץ המלחמה, מעורבותו של בנק ישראל בייצוב השוק המקומי נשאה פרי כאשר הודיע על תכנית למכירת דולרים (עד 30 מיליארד דולר), וכן, אספקת נזילות בשוק ה-SWAP (עד 15 מיליארד דולר) על מנת למתן את התנודות בשער החליפין. בנוסף, איפשר בנק ישראל גם לגופים מוסדיים לבצע מולו עסקאות ריפו בשקלים, על מנת להפחית מכירות בזק בשוק האג"ח.

ברבעון הראשון של 2024, הפחית בנק ישראל את שיעור הריבית במשק ב-0.25% לרמה של 4.5% בצעד שנועד להקל על המגזר העסקי והפרטי. התרחבות הלחימה מציבה אתגרים כלכליים משמעותיים ולכן הבנק שומר על יתרות נזילות גבוהות במט"ח ובשקלים, בהשוואה ליתרות במצב עסקים רגיל, מעבר למגבלות הרגולטוריות והפנימיות. הבנק ממשיך לבצע מעקב הדוק, ומבצע פעולות בקרה וניטור אחר יחסי הנזילות.

להלן פרוט רכיבי יחס כיסוי הנזילות הממוצע (LIQ1) :

א		ב
לשלושת החודשים שנתיים		לשלושת החודשים שנתיים
ביום 30 בספטמבר 2024 *		ביום 30 בספטמבר 2024 *
סך ערך לא משוקלל (ממוצע)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע)	סך ערך משוקלל (ממוצע)
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
		91,930
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה		
1	סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HOLA)	
תזרימי מזומנים יוצאים		
2	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים	6,160
3	מזה: פיקדונות יציבים	1,500
4	פיקדונות פחות יציבים	3,652
4א	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)	1,008
5	מימון סיטונאי בלתי מובטח	64,577
6	מזה: פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)	1,034
7	פקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)	63,504
8	חובות לא מובטחים	38
10	דרישות נזילות נוספות	4,611
11	מזה: תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות	816
13	קווי אשראי ונזילות	3,795
14	מחויבויות מימון חוזיות אחרות	43
15	מחויבויות מימון מותנות אחרות	307
16	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים	75,698
תזרימי מזומנים נכנסים		
17	הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)	-
18	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן	20,385
19	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים	1,419
20	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים	21,803
21	סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HOLA)	91,930
22	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו	53,894
23	יחס כיסוי נזילות	171%

*במונחים של ממוצעים פשוטים של 78 תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

א		ב
לשלושת החודשים שנתיים		ביום 30 בספטמבר 2023 *
סך ערך לא משוקלל (ממוצע)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע)	סך ערך משוקלל (ממוצע)
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה		
1	סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HOLA)	69,310
תזרימי מזומנים יוצאים		
2	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים	5,618
3	מזה: פיקדונות יציבים	1,419
4	פיקדונות פחות יציבים	3,233
4א	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)	966
5	מימון סיטונאי בלתי מובטח	57,469
6	מזה: פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)	668
8	חובות לא מובטחים	56,800
7	פקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)	1
10	דרישות נזילות נוספות	4,400
11	מזה: תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות	862
13	קווי אשראי ונזילות	3,538
14	מחויבויות מימון חוזיות אחרות	42
15	מחויבויות מימון מותנות אחרות	313
16	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים	67,842
תזרימי מזומנים נכנסים		
17	הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)	-
18	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן	17,140
19	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים	1,742
20	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים	18,882
21	סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HOLA)	69,310
22	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו	48,960
23	יחס כיסוי נזילות	142%

*במונחים של ממוצעים פשוטים של 74 תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

א		ב
לשלושת החודשים שנתיים		ביום 31 בדצמבר 2023*
סך ערך לא משוקלל (ממוצע)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע)	סך ערך משוקלל (ממוצע)
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
76,328		
1	סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HOLA)	
2	תזרימי מזומנים יוצאים	
3	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים	
4	מזה: פיקדונות יציבים	
4א	פיקדונות פחות יציבים	
5	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)	
6	מימון סיטונאי בלתי מובטח	
7	מזה: פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)	
8	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)	
10	חובות לא מובטחים	
11	דרישות נדלות נוספות	
13	מזה: תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות	
14	קווי אשראי ונדלות	
15	מחויבויות מימון חוזיות אחרות	
16	מחויבויות מימון מותנות אחרות	
17	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים	
18	תזרימי מזומנים נכנסים	
19	הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)	
20	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן	
21	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים	
22	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים	
23	סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HOLA)	
24	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו	
25	יחס כיסוי נדלות	
76,328		
48,942		
156%		

*במונחים של ממוצעים פשוטים של 79 תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

יחס מימון יציב נטו לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 222 (NSFR):

יחס מימון יציב נטו - NSFR, מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 222, אשר קובעת את אופן חישוב היחס כפי שנקבע ברפורמת באזל וו של ועדת באזל (BCBS). מטרת יחס המימון היציב נטו הינה לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנדלות של התאגידים הבנקאיים בטווח הארוך באמצעות דרישה מתאגידים בנקאיים לשמור על פרופיל מימון יציב בהתאם להרכב נכסיהם המאזניים ולפעילויותיהם החוץ מאזניות. היחס מגביל הסתמכות יתר של התאגידים הבנקאיים על מימון סיטונאי קצר טווח.

יחס המימון היציב נטו מכיל שני מרכיבים: פריטי מימון יציב זמין ופריטי מימון יציב נדרש.

מימון יציב זמין מוגדר כחלק מההון ומההתחייבויות שניתן להסתמך עליו על פני אופק הזמן המובא בחשבון ביחס המימון היציב נטו, המשתרע על פני שנה אחת. סכום המימון היציב הנדרש הוא פונקציה של מאפייני הנדלות והתקופות הנותרות לפירעון של הנכסים השונים המוחזקים על ידי הבנק, וכן של החשיפות החוץ-מאזניות.

החל מיום 31 בדצמבר 2021 (מועד יישום ההוראה), הבנק נדרש לעמוד ביחס מימון יציב נטו השווה או גדול ל-100%, על בסיס שוטף.

יחס המימון יציב נטו של קבוצת הבנק ליום 30 בספטמבר 2024 עמד על 142%, בהשוואה ל-149% ביום 30 ביוני 2024.

הירידה ביחס נבעה בעיקר מהגידול באשראי לציבור במהלך הרבעון השלישי.

להלן פרוט רכיבי יחס מימון יציב נטו (NSFR) :

על בסיס מאוחד ליום: 30.09.2024									
א	ב	ג	ד	ה					
ערך לא משוקלל לפי תקופות לפירעון									
ללא מועד פרעון ⁽¹⁾	עד 6 חודשים	מ-6 חודשים עד שנה	שנה או יותר	ערך משוקלל					
פריטי מימון יציב זמין (ASF)									
1	13,591	-	2,174	15,764	הון:				
2	13,591	-	2,174	15,764	- הון פיקוחי				
3	-	-	-	-	- מכשירי הון אחרים				
4	-	89,632	6,154	90,908	פקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים:				
5	-	55,569	6,089	59,883	- פקדונות יציבים				
6	-	34,063	65	31,025	- פקדונות פחות יציבים				
7	-	34,301	10,163	23,908	מימון סיטונאי:				
8	-	4,656	-	2,328	- פקדונות לצרכים תפעוליים				
9	-	29,645	10,163	21,580	- מימון סיטונאי אחר				
10	-	-	-	-	התחייבויות עם נכסים תואמים בעלי תלות הדדית				
11	577	81,961	245	557	התחייבויות אחרות:				
12	291	-	-	-	- התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו				
13	286	81,961	245	557	- כל יתר ההתחייבויות וההון שלא נכללו בקטגוריות לעיל				
סך מימון יציב זמין (ASF)					14				
פריטי מימון יציב נדרש (RSF)									
15	-	91,241	1,647	2,785	סך נכסים נזילים באיכות גבוהה לפי יחס מימון יציב נטו (HQLA)				
16	-	186	-	93	פקדונות המוחזקים במוסדות פיננסיים אחרים למטרות תפעוליות				
17	-	36,391	11,383	79,790	הלוואות וניירות ערך הנפרעים כסדרם				
18	-	147	-	15	- הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 1				
19	-	14,907	3,242	6,863	- הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה שאינם ברמה 1 והלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שאינן מובטחות				
20	-	19,183	6,920	43,614	- הלוואות ללקוחות סיטונאיים שאינם פיננסיים הנפרעות כסדרן, הלוואות ללקוחות קמעונאיים ולעסקים קטנים, והלוואות לריבוניות, לבנקים מרכזיים ולישויות סקטור ציבורי				
21	-	878	34	943	מזה: עם משקל סיכון של 35% או פחות על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203				
22	-	1,069	1,059	27,635	- הלוואות לדיור המובטחות במשכנתא שנפרעות כסדרן				
23	-	472	460	7,687	מזה: עם משקל סיכון של 35% או פחות על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203				
24	-	1,085	162	1,663	- ניירות ערך שאינם בכשל ושאין כשירים להיחשב נכסים נזילים באיכות גבוהה, לרבות מניות נסחרות בבורסה				
25	-	-	-	-	נכסים עם הקבלה להתחייבויות בעלות תלות הדדית				
26	2,295	7,895	216	7,206	נכסים אחרים:				
27	-	-	-	-	- סחורות הנסחרות פיזית, לרבות זהב				
28	-	1,140	-	969	- נכסים שהופקדו כביטחון ראשוני לחוזי נגזרים והעמדות לטובת קרן למימון כשל (default fund) של צדדים נגדיים מרכזיים (CCPs)				
29	304	-	-	14	- נכסים בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו				
30	204	-	-	58	- התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו לפני ניכוי בטחונות משתנים שהופקדו				
31	1,787	6,755	216	6,165	- כל יתר הקטגוריות של הנכסים שלא נכללו בקטגוריות לעיל				
32	-	44,440	-	2,167	פריטים חוץ מאזניים				
סך מימון יציב נדרש (RSF)					33				
יחס מימון יציב נטו (NSFR) (%)					34				
				142%					

⁽¹⁾ פריטים שידווחו במסגרת הטור "ללא מועד פירעון" הינם פריטים ללא מועד פירעון מוגדר. זה כולל, אך לא מוגבל, לפריטים כגון הון צמית, פיקדונות ללא מועד פירעון, פוזיציות בחסר, פוזיציות בעלות מועד פירעון פתוח, מניות שאינן כשירות להיחשב כנכסים נזילים באיכות גבוהה וסחורות הנסחרות פיזית.

על בסיס מאוחד ליום: 30.09.23				
א	ב	ג	ד	ה
ערך לא משוקלל לפי תקופות לפירעון				
ללא מועד פרעון ⁽¹⁾	עד 6 חודשים	מ-6 חודשים עד שנה	שנה או יותר	ערך משוקלל
12,736			2,373	15,109
12,736			2,373	15,109
	83,660	6,828	1,397	85,818
	52,866	6,783	1,112	57,778
	30,794	45	285	28,040
	30,476	5,960	4,462	22,422
	3,211			1,606
	27,265	5,960	4,462	20,816
395	61,187	246	1,008	591
123				
272	61,187	246	1,008	591
				123,940
	66,920	4,397	8,290	2,623
	191			96
	27,719	10,384	72,232	75,445
	154			15
	9,507	1,524	3,178	5,366
	16,725	7,775	34,721	42,019
	389	6	1,276	1,026
	1,021	1,003	33,399	27,170
	455	444	11,155	7,700
	312	82	934	875
2,363	8.768	217	5,526	9,420
	1,274			1,083
455				322
68				25
1,840	7,494	217	5,526	7,990
	45,015			2,161
				89,745
				138%

פריטי מימון יציב זמין (ASF)	
1	הון:
2	- הון פיקוחי
3	- מכשירי הון אחרים
4	פקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים:
5	- פקדונות יציבים
6	- פקדונות פחות יציבים
7	מימון סיטונאי:
8	- פקדונות לצרכים תפעוליים
9	- מימון סיטונאי אחר
10	התחייבויות עם נכסים תואמים בעלי תלות הדדית
11	התחייבויות אחרות:
12	- התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו
13	- כל יתר ההתחייבויות וההון שלא נכללו בקטגוריות לעיל
14	סך מימון יציב זמין (ASF)
פריטי מימון יציב נדרש (RSF)	
15	סך נכסים נדילים באיכות גבוהה לפי יחס מימון יציב נטו (HQLA)
16	פקדונות המוחזקים במוסדות פיננסיים אחרים למטרות תפעוליות
17	הלוואות וניירות ערך הנפרעים כסדרם
18	- הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על ידי נכסים נדילים באיכות גבוהה ברמה 1
19	- הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על ידי נכסים נדילים באיכות גבוהה שאינם ברמה 1 והלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שאינן מובטחות
20	- הלוואות ללקוחות סיטונאיים שאינם פיננסיים הנפרעות כסדרן, הלוואות ללקוחות קמעונאיים ולעסקים קטנים, והלוואות לריבונות, לבנקים מרכזיים ולישויות סקטור ציבורי
21	מזה: עם משקל סיכון של 35% או פחות על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203
22	-הלוואות לדיור המובטחות במשכנתא שנפרעות כסדרן
23	מזה: עם משקל סיכון של 35% או פחות על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203
24	- ניירות ערך שאינם בכשל ושאינם כשירים להיחשב נכסים נדילים באיכות גבוהה, לרבות מניות נסחרות בבורסה
25	נכסים עם הקבלה להתחייבויות בעלות תלות הדדית
26	נכסים אחרים:
27	- סחורות הנסחרות פיזית, לרבות זהב
28	- נכסים שהופקדו כביטחון ראשוני לחוזי נגזרים והעמדות לטובת קרן למימון כשל (default fund) של צדדים נגדיים מרכזיים (CCPs)
29	- נכסים בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו
30	- התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו לפני ניכוי בטחונות משתנים שהופקדו
31	- כל יתר הקטגוריות של הנכסים שלא נכללו בקטגוריות לעיל
32	פריטים חוץ מאזניים
33	סך מימון יציב נדרש (RSF)
34	יחס מימון יציב נטו (NSFR) (%)

(1) פריטים שידווחו במסגרת הטור "ללא מועד פירעון" הינם פריטים ללא מועד פירעון מוגדר. זה כולל, אך לא מוגבל, לפריטים כגון הון צמית, פיקדונות ללא מועד פירעון, פוזיציות בחסר, פוזיציות בעלות מועד פירעון פתוח, מניות שאינן כשירות להיחשב כנכסים נדילים באיכות גבוהה וסחורות הנסחרות פיזית.

על בסיס מאוחד ליום: 31.12.23					א	ב	ג	ד	ה
פריטי מימון יציב זמין (ASF)					ללא מועד פרעון ⁽¹⁾	עד 6 חודשים	מ-6 חודשים עד שנה	שנה או יותר	ערך משוקלל
1	הון:	13,213						2,376	15,589
2	- הון פיקוחי	13,213						2,376	15,589
3	- מכשירי הון אחרים								
4	פקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים:		87,514	6,288	1,424	88,954			
5	- פקדונות יציבים		55,927	6,243	1,134	60,195			
6	- פקדונות פחות יציבים		31,587	45	290	28,759			
7	מימון סיטונאי:		35,666	4,691	4,398	23,643			
8	- פקדונות לצרכים תפעוליים		3,366			1,683			
9	- מימון סיטונאי אחר		32,300	4,691	4,398	21,960			
10	התחייבויות עם נכסים תואמים בעלי תלות הדדית	997	64,129	236	987	576			
11	התחייבויות אחרות:	723							
12	- התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו	274	64,129	236	987	576			
13	- כל יתר ההתחייבויות וההון שלא נכללו בקטגוריות לעיל								
14	סך מימון יציב זמין (ASF)								128,762
פריטי מימון יציב נדרש (RSF)									
15	סך נכסים נדלים באיכות גבוהה לפי יחס מימון יציב נטו (HOLA)		79,051	3,452	8,691	2,907			
16	פקדונות המוחזקים במוסדות פיננסיים אחרים למטרות תפעוליות		491			245			
17	הלוואות וניירות ערך הנפרעים כסדרם		30,981	8,499	71,308	74,321			
18	- הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על ידי נכסים נדלים באיכות גבוהה ברמה 1		57			6			
19	- הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על ידי נכסים נדלים באיכות גבוהה שאינם ברמה 1 והלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שאינן מובטחות								
20	- הלוואות ללקוחות סיטונאיים שאינם פיננסיים הנפרעות כסדרן, הלוואות ללקוחות קמעונאיים ולעסקים קטנים, והלוואות לריבנויות, לבנקים מרכזיים ולישויות סקטור ציבורי		12,000	980	2,341	4,631			
21	מזה: עם משקל סיכון של 35% או פחות על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203								
22	-הלוואות לדיוור המובטחות במשכנתא שנפרעות כסדרן								
23	מזה: עם משקל סיכון של 35% או פחות על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203								
24	- ניירות ערך שאינם בכשל ושאינם כשירים להיחשב נכסים נדלים באיכות גבוהה, לרבות מניות נסחרות בבורסה		398	80	965	897			
25	נכסים עם הקבלה להתחייבויות בעלות תלות הדדית								
26	נכסים אחרים:	2,503	8,080	207	4,785	8,407			
27	- סחורות הנסחרות פיזית, לרבות זהב								
28	- נכסים שהופקדו כביטחון ראשוני לחוזי נגזרים והעמדות לטובת קרן למימון כשל (default fund) של צדדים נגדיים מרכזיים (CCPs)		1,265			1,075			
29	- נכסים בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו	412				-			
30	- התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו לפני ניכוי בטחונות משתנים שהופקדו	299				143			
31	- כל יתר הקטגוריות של הנכסים שלא נכללו בקטגוריות לעיל	1,792	6,815	207	4,785	7,189			
32	פריטים חוץ מאזניים		44,987			2,182			
33	סך מימון יציב נדרש (RSF)								88,062
34	יחס מימון יציב נטו (NSFR) (%)								146%

(1) פריטים שידווחו במסגרת הטור "ללא מועד פירעון" הינם פריטים ללא מועד פירעון מוגדר. זה כולל, אך לא מוגבל, לפריטים כגון הון צמית, פיקדונות ללא מועד פירעון, פוזיציות בחסר, פוזיציות בעלות מועד פירעון פתוח, מניות שאינן כשירות להיחשב כנכסים נדלים באיכות גבוהה וסחורות הנסחרות פיזית

הרכב הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (במיליוני ש"ח)

ממוצע לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2023*	יתרה ליום 31 בדצמבר 2023	ממוצע לרבעון הדוח *	יתרה לתאריך הדוח	
76,308	82,135	91,525	91,115	נכסי רמה 1
13	12	383	316	נכסי רמה 2א
7	9	22	28	נכסי רמה 2ב
76,328	82,156	91,930	91,459	סך הכל HQLA

*במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

ליליה קפלן
סמנכ"ל, מנהלת סיכונים ראשית

אלי כהן
מנהל כללי

רון לבקוביץ
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוח על הסיכונים: 24 בנובמבר 2024